TAKDİM

Bugüne kadar birçok yönetmenin ideali iken Mehmet Tanrısever'e nasip olan Bediüzzaman filmi Hür Adam, daha vizyona girmeden çok yoğun ve yaygın tartışmalara konu oldu ve olmaya da devam ediyor.

Said Nursî'nin çok özel, sıradışı ve yoğun hayatını iki buçuk saatlik bir filme sığdırabilmek elbette mümkün değil. Ama Hür Adam'ın verdiği mesajların, izleyicilere Bediüzzaman'ı bir nebze de olsa tanıtmak açısından faydalı olacağında şüphe yok.

Elinizdeki broşür, onu daha iyi tanıtma bağlamında, özellikle filmin tartışılan sahneleriyle ilgili olarak tamamlayıcı bilgiler içeren bir çalışma olarak hazırlandı.

İstifadeye vesile olması dileğiyle.

YENİ ASYA

YENİ ASYA
GERÇEKTEN HABER VERİR
ASYA'NIN BAHTININ MİFTAHI, MEŞVERET VE ŞÛRÂDIR

Yeni Asya Gazetecilik Matbaacılık ve Yayıncılık
Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi: Mehmet KUTLULAR
Genel Müdür: Recep TAŞCI
Genel Yayın Müdürü: Kâzım GÜLEÇYÜZ
Yayın Koordinatörü: Abdullah ERAÇIKBAŞ
Yazı İşleri Müdürü: Mustafa DÖKÜLER
Haber Müdürü: Faruk ÇAKIR
Editör: Mustafa DÖKÜLER
Görsel Yönetmen: H. İbrahim ÖZDABAK

Reklam Koordinatörü: Mesut ÇOBAN
Abone Dağıtım Koordinatörü: Adem AZAT
Merkez: Gülbahar Cd., Günay Sk., No: 4 Güneşli 34212 İstanbul
Tel: (0212) 655 88 59 Fax: (0212) 651 92 09

Hazırlık: Yeni Asya Ajans
Kapak/Tasarım: Kenan BIYIKLI
Grafik/Tasarım: Mücahit AK
Baskı: Yeni Asya A.Ş. İstanbul Ocak 2011
Yeni Asya basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

Bediüzzaman'ın Ankara günleri

Risale-i Nur Enstitüsü

Bediüzzaman Said Nursî'nin, devlet/hükûmet merkezi olma inisiyatifini kaybeden İstanbul'dan ayrılışı, Ankara'ya gelişi ve yeni idare merkezi olan Ankara'da kalışı, yaklaşık 7–8 aylık bir süreyi ihtiva ediyor.

Bu süre zarfında, her iki merkezde de, özellikle askerî, siyasî ve fikrî sahada pek büyük, hatta olağanüstü denilebilecek derecede gelişmeler yaşanıyor.

Bu çalışmanın ağırlıklı noktasını ise, Bediüzzaman Said Nursî'nin Mustafa Kemal ile karşılaşma ve tartışma sahneleri teşkil ediyor.

Kritik dönem

Gerek resmî ve gerekse gayr–ı resmî kaynaklarda yer alan bilgilere göre, Said Nursî, 9 Kasım 1922* tarihinde Ankara'da bulunmuş, Meclis'te kendisi için bir "Hoşâmedî" merasimi yapılmış ve kendisi de kürsüye çıkarak, mebuslara hitaben konuşup muzafferiyet için duâ etmiştir.

Bediüzzaman için Meclis'te yapılan resmî merasimle ilgili olarak, aynı tarihli Zabıt Ceridesi'nde yer alan bilgilerin bir kısmını hatırlatmakta fayda var.

Bediüzzaman, özel dâvet ile ve bazı dostlarının ısrarlı talepleri üzerine İstanbul'dan Ankara'ya gelmişti.

Açık oturum şeklinde (135. içtima/oturum) gerçekleşen o günkü Meclis toplantısında, Üstad Bediüzzaman da dinleyici salonunda (kendi ifadesiyle "sami'în locası"nda) oturmakta idi.

Onu aralarında gören bazı milletvekili dostları, Meclis Başkanlığına teklifte bulundular. Teklif kabul gördü ve Bediüzzaman duâ için kürsüye dâvet edildi.

---

* Bu tarihin, Rumî takvime göre "9 Teşrinisâni 1338" diye yazması kimseyi şaşırtmamalı. Zira, 1917 ile 1926 yılları arasında Rumî takvim ile Milâdî takvim arasındaki 13 günlük fark kaldırılmış; dolayısıyla iki takvimin de ay ve gün kısmı uygulamada eşitlenmiştir.

Bediüzzaman'ın burada yapmış olduğu konuşma ve duâya dair detaylı bilgilerin yer aldığı Zabıt Ceridesinin orijinal nüshaları, Meclis arşivinde ve Ankara'daki Millî Kütüphanede bulunmaktadır.

Bu hususla ilgili olarak resmî tutanakta kayda geçen metnin bir kısmı şöyledir:

"Ulemadan Bediüzzaman Said Efendi Hazretlerine Beyan-ı Hoşâmedî.

"Reis: Efendim, Bitlis mebusu Arif Bey'le rüfekasının (arkadaşlarının) takriri (önergesi) vardır:

"Riyaset–i celileye,

"Vilâyât-ı Şarkiyye ulema-i benamından olup, Anadolu gazilerini ve Meclis-i Âli'yi ziyaret etmek üzere İstanbul'dan buraya gelerek, Sami'în Locasında bulunan Bediüzzaman Molla Said Efendi Hazretlerine 'beyan-ı hoşamedî' edilmesini teklif eyleriz.

Takriri (önergeyi) veren mebuslar: Bitlis milletvekili Arif, Bitlis milletvekili Derviş, Bitlis milletvekili Resul, Muş milletvekili Kasım, Muş milletvekili İlyas Sami, Siirt milletvekili Salih, Ergani milletvekili Hakkı

"Alkışlar...

"Rasih Efendi (Antalya): Kürsüye teşriflerini ve dua etmelerini kendilerinden rica ederiz." [1]

Said Nursî'nin o günlerde Ankara'da olup olmadığını bilmediğini (hatta zannetmediğini) TV ekranlarından duyuran tarihçi, araştırmacı ve gazetecilerin bilgi eksikliğini gidermek için bu belge yeterli olacaktır.

O günlere dair önemli bazı ayrıntıları da şu şekilde sıralamak mümkün:

- O tarihte Meclis Başkanlığı makamında bulunan kişi M. Kemal'dir.

- Vekiller Heyeti Reisi (Bakanlar Kurulu Başkanı, Başbakan) ise Rauf Orbay'dır.

- Dışişleri Bakanı olan İsmet Paşa, Lozan'a gidecek heyetin başına tayin edilmiş olup, bu tarihte Ankara'da değildir. "Hatırat"ıyla ünlü Sağlık Bakanı Dr. Rıza Nur da aynı durumdadır.[2]

- 1 Kasım 1922'de, Saltanat ile Hilâfet birbirinden ayrılarak, Saltanat lağvedildi. Buna göre, yönetim merkezi hem resmî, hem de fiilî olarak Ankara'ya

1- Zabıt Ceridesi, c. 24, s. 457; Necmettin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, Yeni Asya Yayınları, İst., 1976, s. 245–246.
2- TC Tarihi Kronolojisi, TTK Yayını, Ankara 1988, s. 363–364.

devredilmiş oldu.

Ulaşabildiğimiz hemen bütün kaynaklar, Said Nursî'nin Saltanatın ilgası ve Lozan sürecinin başlangıcı sayılan Kasım 1922'den Lozan'daki nihaî görüşmelerin (II. Lozan Konferansı) hızlandığı Mayıs 1923 tarihine kadar geçen bu en kritik aşamada Ankara'da bulunduğunu gösteriyor.

Mustafa Kemal ile karşılaşma

1) Meclis'te, Başkanlık Makamında

Elimizdeki bilgilere göre, Said Nursî ile M. Kemal Ankara'da birkaç defa doğrudan görüşmüşlerdir.

Ayrıca, hemen her karşılaşmada, derin görüş ayrılıkları sebebiyle, aralarında şiddetli tartışmalar yaşanmıştır.

Bu tartışma safhalarına dair, Bediüzzaman, muhtelif mektup ve eserlerinde şu bilgileri aktarıyor:

"Ankara da, divan–ı riyasetinde (Meclis Başkanlığı makamında) pek çok mebuslar varken Mustafa Kemal şiddetli bir hiddetle divan–ı riyasetine girip, bana karşı bağırarak: 'Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazıp içimize ihtilâf verdin.' Ben de onun hiddetine karşı dedim: 'Îmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur.' (...)

"Hazır mebus dostlarım telâş ettikleri ve herhalde beni ezeceklerini tahmin ettikleri sırada, bana karşı bir nev'î tarziye verip o mecliste hiddetini geri alması, adeta dehşetli bir kuvveti ve hakikati hissedip geri çekilmesi, ikinci gün hususi riyaset odasında (odasında başbaşa), Hücumat–ı Sitte'nin Birinci Desise içinde bulunan 'Mesela, Ayasofya Camii ehl-i fazl ve kemalden, ilâ ahir...' cümlesinden başlayan, tâ İkinci Desiseye kadar, bir saat tamamen ona söyledim.

"Bütün hissiyatını ve prensibini rencide ettiğim halde bana ilişmemesi, hatta taltifime çok çalışması…" [3]

Buradaki ifadelerden anlaşılıyor ki, bir gün arayla iki defa

3- Bediüzzaman Said Nursi, Emirdağ Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, Germany 1994, s. 214; Bediüzzaman Said Nursi, Tarihçe-i Hayat, Yeni Asya Neşriyat, Germany 1994, s. 498.

görüşme olmuş. Biri kalabalık mebusların bulunduğu ortamda, diğeri ise Başkanlık odasında baş başa olmak üzere…

2) Parlak teklifler

M. Kemal ile bir başka görüşmenin "parlak teklifler paketi" çerçevesinde gerçekleştiği anlaşılıyor.

Bediüzzaman, bu görüşme hakkında şunları beyan ediyor:

"Büyük memurlardan birkaç zat benden sordular ki: 'Mustafa Kemal sana üç yüz lira maaş verip, Kürdistan'a ve vilâyât–ı şarkiyeye, Şeyh Sinûsî yerine vâiz–i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin, ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdun' dediler.

"Ben de onlara cevaben dedim ki:….." [4]

Değişik kaynaklarda, bu görüşme esnasında, Said Nursî'ye ayrıca Çankaya'da bir köşk, milletvekilliği ve kurulacak Diyanet Dairesinde mühim bir mevki tekliflerinin yapıldığı da kayd ediliyor.

Said Nursî ise, yapılan bütün bu parlak teklifleri elinin tersiyle itiyor; M. Kemal'in emri altında çalışmayacağını, ancak dünyalarına da karışmayacağını şu sözleriyle ifade ediyor:

"Bundan on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı Hutuvat–ı Sitte namındaki mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi.

"Bizimle çalış" dediler.

"Dedim: 'Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor, sizinle çalışamaz; fakat size de ilişmez.'

"Evet, ilişmedim ve ilişenlere de iştirak etmedim. Çünkü…." [5]

3) Fetva konusu

Said Nursî ile Mustafa Kemal arasında, "dinde reform" niteliğini de aşacak mahiyette bir fetva meselesinin tartışmalı şekilde cereyan ettiği anlaşılıyor.

Aynı zamanda, iplerin kopması ile sonuçlanan bu fetvâ meselesinin başında şu üç madde geliyor: Heykel fetvası, içki fetvası ve kadınların kısmen açılabileceğine dair bir fetva.

Said Nursî, bu fetva teklifini bütünüyle reddeder. Bundan dolayı da başına gelmeyen kalmaz.

Hatta öyle ki, ömür boyu

4- Bediüzzaman Said Nursi, Şuâlar, Yeni Asya Neşriyat, Germany 1994, s. 258.
5- Nursi, Tarihçe-i Hayat, s. 195.

çektiği hapis ve sürgün cezasının ana sebebinin, bu dönemde yaşadığı hadiseler olduğunu, gerek eserlerinde ve gerekse hatıralarında defalarca beyan eder.[6]

Bir diğer kaynakta ise, aynı konu, aynı paralelde olmak üzere şu şekilde naklediliyor:

"M. Kemal sordu: 'Molla Said! Heykel meselesindeki fikrin nedir? Ben Sarayburnu'na bir heykelimin dikilmesini istiyorum. Buna ne dersin? Bunun bir fetvasını bulabilir misin?'

"Said Nursî: 'Paşa! Biz sana heykel dikmen için mi yardım ettik? Millet bunun için mi harbetti? ...Büyük Kur'ânımızın bütün hücumu heykelleredir. Müslümanın heykelleri camiler, medreseler, hastahaneler, yetimhaneler gibi mâbedler ve hayır müesseseleridir."[7]

Birbirine taban tabana zıt iki düşünce akımı, işte bu tarihlerde ve böylelikle gün yüzüne çıkıyordu.

Said Nursî, Lozan'daki dayatmaların Ankara'da ma'kes bulacağı kanaatiyle, "bâb–ı hükûmet"ten izzet û ikbâl ile ayrılarak, trenle Ankara'dan Van'a doğru yola çıkar.

Görgü şahidi Tevfik Demiroğlu'nun anlattığına göre, o esnada tren garında bulunan M. Kemal, heykel meselesini tekrar açarak Said Nursî'nin hem fikrini sorar, hem de yaptığı parlak tekliflerle onu gitmekten caydırmaya çalışır.

Ancak, bu son teşebbüs de neticesiz kalır. Said Nursî, orada da kesin bir kararlılıkla hem değişmeyen fikrini tekrarlar, hem de artık birlikte çalışamayacağı yönünde kesin ifadeler kullanır.[8]

Said Nursî, hem dine muhalif, hem de farklı siyasî görüş sahiplerine hayat hakkı dahi tanımayan Ankara'nın o zamanki idarecileriyle uzlaşamayarak ayrılır ve ömrünü uzun vâdeli bir iman hizmetine vakfetmek niyetiyle Van'a çekilir.**

6- Necmettin Şahiner, Son Şahitler–II, s. 298; Nursi, Emirdağ Lâhikası, s. 247.
7- Bkz: Son Şahitler'den Tevfik Demiroğlu'nun hatıraları ile Av. Hulusi Bitlisî'nin Afyon Mahkemesi Müdafaasından nakille, N. Şahiner'in Bediüzzaman'ın biyografisine–BTBSN–dair eseri, s. 250, Yeni Asya Yayınları, İst., 1976.
8- Şahiner, Son Şahitler–I, s. 219.
** Hür Adam filminde, sadece fetva konusuyla ilgili ikili görüşmenin cüz'î bir kısmına yer veriliyor.

4) Tren Garındaki son karşılaşma

Bediüzzaman ile M. Kemal'in son karşılaşması, yukarıda da değinildiği gibi Tren Garında gerçekleşiyor.

Bediüzzaman, Ankara'dan ayrılmak üzere istasyona geliyor. Yanında yeğeni Abdurrahman ile talebesi Tevfik Demiroğlu var.

O esnada M. Kemal de istasyonda olup, Said Nursî'yi gitmekten vazgeçirmek için, kendisine yaptığı parlak teklifleri bir kez daha düşünmesini ister. Ancak, değişen bir şey olmaz yine.

Bu arada, yeğeni Abdurrahman da aynı meselede amcasının fikrini sorar. Aralarında son derece ibretli ve dikkat çekici bir konuşma cereyan eder.

Nur Talebelerinden Hakkı Yavuztürk, bizzat Üstad Bediüzzaman'dan dinlemiş olduğu bu vak'a hakkında şunları naklediyor:

"Bir ziyaretimiz esnasında Ceylan Çalışkan'ın cesaretinden sitayişle bahseden Üstad Bediüzzaman, devamla 'İşte benim Abdurrahman'ım da böyle cesur bir talebeydi' diyerek, 1923 senesine dair bir hatırasını aktardı.

"Biliyorsunuz, Üstad Bediüzzaman 1923 yılı başlarında Ankara'da bulunuyor. Yeğeni Abdurrahman da o esnada Meclis'te kâtip olarak çalışıyor. Üst tabakadan bazı adamlar tarafından Said Nursî'ye Ankara'da kalması ve yeni Meclis'le beraber çalışması için çok parlak teklifler yapılıyor.

"Esasında Abdurrahman'ın arzusu da bu yönde. İstiyor ki, amcası Ankara'da kalsın ve üst düzey yönetimle birlikte çalışsın.

"Ne var ki, Üstad Bediüzzaman'ın niyeti ve düşüncesi çok farklı. O, hiç uyum sağlayamadığı adamlardan uzaklaşmak, bu sebeple Ankara'dan ayrılıp memleketine gitmek istiyor.

"Üstad, Ankara'dan hareket edecek olan trene binmek için istasyona geliyor. Yeğeni Abdurrahman da yanında. Ayrıca, istasyonda bekleşen ekâbirden bazı adamlar da var.

"Genç Abdurrahman, kafasını kurcalayan bir suâli Üstad'ına yöneltiyor: 'Ey amuca, senin bu haline bir türlü akıl–sır erdiremedim. Sana yapılan o parlak teklifleri neden kabul etmedin? Halbuki, bu teklifler bir tek sana yapıldı, başka hiçkimseye yapılmadı. Muhterem amucam ve üstadım, acaba benim bu müşkilimi halletmeyecekler mi?'

"Hz. Üstad, yeğeni Abdurrahman'a orada diyor ki: 'Bak

evlâdım. Bazı rivâyetlerde haber verilen âhirzamanda gelecek ve din–i mübin–i İslâma darbe vuracak dehşetli adam(lar)ın kim olduğunu yakînen gördüm. Bütün alâmetleri yüzlerinde ve efallerinde okudum. Böyleleriyle çalışamam'

"Bu açıklama üzerine, Abdurrahman birden celâlleniyor ve belindeki kamasına dahi davranarak, amcasından emir beklercesine diyor: 'Demek ki öyle ha... Madem öyle, muhterem amuca siz bana izin verin, hemen gidip onu burada hançerimle öldüreyim.'

"Ancak, Üstad Bediüzzaman onun böyle bir teşebbüste bulunmasına müsaade etmiyor, mani oluyor ve ona şu hakikatli rivâyetleri hatırlatıyor: 'Bak evlâdım, yine rivâyetlerde var ki, onun zamanına yetiştiğinizde, ona karşı kuvvetle ve siyasetle mukabele etmeyin' diye tavsiye ediliyor. Çünkü, bu cihetiyle o galiptir, yani daha kuvvetlidir. Hem, eğer haber verilen şahıs o adam ise, zaten sen onu öldüremezsin. Zira, eşhâs–ı âhirzaman öldürülmekten mahfuzdur. Herbiri kendi vazifesini yapacaktır. İşte bu sebep ve hikmete binaen, ben de onlarla çalışmayıp çatışmayarak Van'a gitmeyi ve uzun vâdeli bir ilmî mücahede içine girmeyi tercih ediyorum."[9]

Merhum Hakkı Yavuztürk'ün anlatmış olduğu bu hatırayı, Tevfik Demiroğlu başta olmak üzere, "son şahitler"den daha başka kimseler de naklediyor.

1920'de işgal altındaki İstanbul'da "Hutuvât–ı Sitte" isimli broşürün neşir ve dağıtımında hizmet eden, 1923'de ise Ankara'da memur olarak bulunan Tevfik Demiroğlu, hatıralarında özellikle Üstad Bediüzzaman'ın Ankara'daki vaziyetin ve niçin Ankara'dan ayrılmak istediğini daha başka boyutlarıyla da anlatıyor.[10]

Bediüzzaman Said Nursî'nin Ankara'dan ayrılma gerekçesinin bir başka şahidi ise, jandarma Hasan Ergen'dir.[11]

Beyannâme ve Tabiat Risâlesi

Said Nursî, Ankara'da bulunduğu zaman zarfında, Tabiat Risâlesi isimli eserini Arapça ola-

9- M. Latif Salihoğlu, Yeni Asya, 15 Ocak 2007.
10- Son Şahitler–1, s. 216.
11- Son Şahitler–2, s. 295.

rak, milletvekillerine hitaben yazdığı 10 maddelik bir Beyannâmeyi de Türkçe olarak neşretti.

Tabiat Risâlesi, Yeni Gün matbaasında, Beyannâme ise Trabzon mebusu Ali Şükrü Beyin Tan Matbaasında basıldı.

O zamanki Ankara günlerine dair bir hatırayı da, bizzat Üstad Bediüzzaman'ın ifadelerinden naklederek konuyu tamamlayalım.

Bediüzzaman Hazretleri, Yirmi Üçüncü Lem'a olarak Risâle–i Nur Külliyatı içinde yer alan Tabiat Risâlesi isimli eserinin başında, yukarıda bahsini ettiğimiz fırtınalı Ankara seyahatinden şu şekilde söz ediyor: "1338'de (1922–23) Ankara'ya gittim. İslâm Ordusunun Yunan'a galebesinden neş'e alan ehl–i imanın kuvvetli efkârı içinde, gayet müthiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessâsâne çalıştığını gördüm. 'Eyvah' dedim. 'Bu ejderha imanın erkânına ilişecek!' ...Maatteessüf, o dinsizlik fikri hem inkişaf etti, hem kuvvet buldu."

Tabiat Risâlesi isimli bu eserin hemen başındaki bir "Haşiye"de ise, aynen şu izahat var: "Bu risâlenin sebeb-i telifi, gayet mütecavizâne ve gayet çirkin bir tarzla, hakaik–i imaniyeyi tezyif edip, bozulmuş aklı yetişmediği şeye hurafe deyip, dinsizliği tabiata bağlayarak, Kur'ân'a hücum edilmesidir."[12]

12- Bediüzzaman Said Nursi, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, Germany 1994, s. 181.

Said Nursî Büyük Millet Meclisinde
(1922-23)

25 Haziran 1918 tarihli Tanin gazetesinin haberine göre Bediüzzaman, yaklaşık 2 buçuk yıl süren Rusya esaretinden firarla İstanbul'a döndü. Ankara'ya gidinceye kadar geçen zaman zarfında Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'ye öğretim üyesi olarak atandı ve 'mahreç' payesi aldı. Yeşilay'ın kuruluşuna ve çalışmalarına katıldı. Muhtelif, ilmî konularda risaleler telif etti. Mondros Mütarekesinin ardından Mart 1920'de İngilizler İstanbul'u işgal ettiklerinde antiemperyalist karakteri gereği son derece sert bir metinle (Hutuvat-ı Sitte) o tarihte yeryüzündeki fesadın kaynağı olarak gördüğü İngiliz siyasetine karşı mücadele içine girdi. Esasında içtimâî bir konu olmakla birlikte, metnin muhtevası kuvve-i mâneviyeyi güçlendirecek unsurlardan oluşuyordu. Ve son olarak Anadolu'daki mücadelenin meşrûiyetine dair verdiği fetvayla bağımsızlık savaşını destekliyordu. Demek istediğimiz şu ki: Bediüzzaman, Yeni Said dönemine geçmişti ve faaliyetlerini bu dönemin karakterine uygun bir düzlemde sürdürüyordu.

9 Kasım 1922 tarihli Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesindeki kayıtlarda Said Nursî'nin Ankara'da, Mecliste olduğunu görüyoruz. İşte bugün öne çıkan tartışmalar da bu aşamada başlıyor. Şimdi maddeler halinde itirazları inceleyelim.[2]

1. İtiraz: *Said Nursî Ankara'da bulunmamıştır.*

Cevap:

a. 9 Kasım 1922 tarihli BMM Zabıt Ceridesi.[3]

1- Bu itirazları yapan kesimler resmî ideolojinin memurları tarafından isnat edilen birkaç iftirayı tekrarlamakta ve ortaya yeni bir şey koyamamaktadırlar. En önemlisi de davaları reaktif (=tepkisel=menfî) olmakla maluldür.

2- Bu konular hakkında Said Nursî'nin otobiyografisi hükmünde olan Tarihçe-i Hayat eserinde anlattıkları bizim için yeterli olmakla birlikte muterizlerin ikna edilebilmesi için mümkün olduğunca tarafsız kaynaklara müracaat edilecektir.

3- Abdülkadir Badıllı, BSN. Mufassal Tarihçe-i Hayatı, C. 1, İttihat Yay. İst. 1998, s. 538.

b. 23 Kasım 1922 tarihinde M. Kemal'e yazdığı mektup.[4]

c. Birinci dönem milletvekillerinin şehadetleri[5] Said Nursi'nin 9 Kasım 1922-17 Nisan 1923[6] tarihleri arasında en az 5 ay boyunca Ankara'da olduğunu kesin olarak ispat etmekle birlikte; yine bazı kaynaklara göre Ankara'ya geliş tarihi Ağustos ayının başlarına tekabül etmektedir.[7]

d. İlgili Zabıt Ceridesine göre Bediüzzaman'ın 'hoşamedi' ile karşılanması için verilen önerge kabul edilmiş ve kendisi duâ etmesi için kürsüye dâvet edilmiştir.

2. İtiraz: *Said Nursî Ankara'ya M. Kemal'in dâvetiyle değil, kendi isteğiyle gelmiştir.*

Cevap:

a. Üç defa Ankara'ya dâvet edilen Said Nursî İstanbul'da kalmakta ısrar etmiştir.[8] Ancak Eski Van Valisi, o sırada milletvekili olan Tahsin Bey araya girince Ankara'ya gitmeye karar vermiştir.[9]

b. Ankara'ya gitmek hususunda kendisiyle istişare ettiği eski dostu Osman Nuri Efendi de muhtelif şahıslardan 18'den[10] fazla dâvet aldığını ifade etmektedir.[11] Ancak bu dâvet sahiplerinin kim olduğu belirtilmemektedir.

c. Her ne kadar davet sahibinin Ankara Hükûmeti, dolayısıyla M. Kemal olduğuna dair belge olmasa da, şu üç karîne Bediüzzaman'ın iddiasını ispat edebilecek durumdadır.

i. Said Nursî İstanbul'da geçirdiği yaklaşık dört yıl boyunca yeni bir döneme geçiş yapmış, siyaseti terk etmiştir. Ankara ona, içtimâî hayatın içinde yaşadığı yıllarda dahi teveccüh etmediği dünya nimetlerinden[12] başka bir

4- Habertürk Gazetesi, 4 Ocak 2011.
5- Badıllı, s. 557.
6- Nursî'nin Ankara'dan Gebze istikametine aldığı tren bileti bu tarihte düzenlenmiştir ve 21 Nisan'a kadar geçerlidir. Dolayısıyla yolculuğun bu 5 gün içinde başlamış olması gerekmektedir.
7- Badıllı, s. 539. Abdülkadir Badıllı, Abdülgani Efendi'nin hatıralarından hareketle Bediüzzaman'ın Ankara'ya Kurban Bayramından hemen önce geldiğini ifade etmektedir. Ancak tarih çevirmedeki hata dolayısıyla Kasım ayında geldiğini iddiâ etmektedir. Hâlbuki Milâdî 1922 yılının Kurban Bayramı 4 Ağustos tarihindedir. (Bkz. TTK'nun tarih çevirme kılavuzu.)
8- Bu dâvetlerin telgrafla yapıldığı ifade edilmekle birlikte henüz bu telgraflara ulaşılamamıştır.
9- Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursî, Yeni Asya Yayınları, İst. 1988, s. 239.
10- Bu sayının abartılı olduğu kanaatindeyiz. Nursî'nin verdiği üç sayısını doğru kabul ediyoruz.
11- Şahiner, s. 240.

şey vermeyecektir. Dolayısıyla Ankara'ya gitmek gibi bir isteğinin olması akla yakın değildir.

ii. Aşağıda tafsilatı verilecek olan Bediüzzaman-M. Kemal tartışmasında M. Kemal söze 'Seni buraya çağırdık ki'' diye başlamaktadır.

iii. Bediüzzaman, o dönemin sıradan insanlarından değildir. Burada tafsilatına giremeyeceğimiz 42 yıllık hayat serüveni hem Şarkta, hem de İstanbul'da tanınan ve saygı duyulan biri olmasını netice vermiştir. Özellikle İstanbul'daki son iki eylemi (Hutuvat-ı Sitte ve Millî Mücadele'yi meşrû ilân etmesi) Ankara hükümetinin dikkatini çekmiş ve Bediüzzaman Ankara'ya dâvet edilmiştir. Nüfuzuna Ankara'nın ihtiyacı vardır. Nüfuzunun varlığını ispat için ise, 1925 yılında Van'dan çıkarılıp, yolu bile olmayan bir köye (Barla) nefyedilmesi yeterlidir.

3. İtiraz: *M. Kemal-Said Nursî görüşmesi olmamıştır.*

Cevap:

1. Aralarındaki diyalog iki şekilde gerçekleşmiştir.

a. Mektup

i. Habertürk Gazetesinde yayınlanan belge[13] açıkça ortaya koymaktadır ki Said Nursî, M. Kemal'e on maddelik bir mektup yazmıştır. Tarihçe-i Hayat'ta Kâzım Karabekir'in M. Kemal'e okuduğu iddia edilen mektubun bu olduğu anlaşılmaktadır. Yani mektubu M. Kemal'e K. Karabekir götürmüştür. Çünkü Nursî'nin Meclis'e gelişinden sadece 14 gün sonra kaleme alınan bu mektup, daha sonra baş kısmındaki hitap cümleleri çıkarılarak[14] tabettirilen ve milletvekillerine dağıtılan beyannâmenin ilk hâlidir. Bu beyanname daha sonra birkaç küçük tashihle 19 Ocak 1923'te el ilânı olarak; bundan kısa bir süre sonra da Hubab Risâlesine dercedilerek

12- Makam, servet ve şöhret. Ki, zaten M. Kemal'de onu ikna için bunları teklif etmiştir, ama red cevabı almıştır.

13- 4 Ocak 2011.

14- Mektupta Nursî, M. Kemal'e 'İslâm âleminin kahramanı [İslâm kahramanı değil!]' olarak hitap etmektedir. Bu hitap o gün için normal karşılanması gereken bir hitaptır. Çünkü henüz aralarında bir diyalog geçmemiştir; Said Nursî muhatabının mahiyetini bilmemektedir. Ancak Ankara'da kaldığı 5 aylık zaman zarfında M. Kemal ile olan konuşmalarından ve gözlemlerinden hareketle muhatabının kim olduğunu fark etmiş ve onunla siyaset yoluyla mücadelenin imkânsızlığını'hadis-i şerif'in işaretiyle'görerek Ankara'yı terk etmiştir. Mektubun esas muhtevası, baştaki hitap cümleleri çıkarılarak 'çünkü artık a) genele hitap etmektedir, b) M. Kemal'in İslam âleminin kahramanı olmak gibi bir derdi olmadığını görmüştür'neşredilmiştir.

neşredilmiştir.[15]

b. Yüz yüze görüşme

i. Yukarıda ifade ettiğimiz şekilde dâvet üzerine Ankara'ya gelen, Meclis oturumlarını izleyen Said Nursî gibi bir şahsiyetin dönemin Meclis Başkanıyla karşılaşmamış ya da konuşmamış olması akla uygun değildir.

ii. Bu görüşmelerle ilgili resmî bir kayda/belgeye henüz ulaşılamamıştır. Ancak görüşmelere şahit olan kişilerin hatıraları şimdilik bu iddiâyı ispat edecek güçtedir. Zira aynı hadise birkaç farklı kaynak tarafından hemen hemen aynı biçimde nakledilmektedir.

iii. Üç farklı görüşmeden bahsedilmektedir. Bu görüşmelerin tamamı yukarıda bahsi geçen mektuptan sonra gerçekleşmiştir. Çünkü: a) mektuptan önce bir görüşme olsaydı mektuba ihtiyaç kalmazdı. b) M. Kemal'in tepkisi, mektubu okuduğunu ve muhtevadan rahatsızlık duyduğunu göstermektedir.

iv. İlk görüşme 25 Kasım 1922'de,[16] ikinci görüşme ertesi gün yani 26 Kasım 1922'de gerçekleşmiştir. Üçüncü görüşme ise Said Nursî'nin Ankara'dan ayrılacağı gün tren garında yapılmıştır.[17]

v. Meclisteki görüşmelerin şahitleri şunlardır: Siverek Mebusu Abdülgani Ensari, İstanbul eski müftülerinden A. Fikri Yavuz, Erzurum Mebusu M. Salih Yeşiloğlu, Erzincan Mebusu Hüseyin Aksu ve Van Defterdarı Tevfik Demiroğlu'dur.[18]

vi. Bu tartışmanın gün yüzüne çıkan ve belki de en ikna edici şahidi ise Şebinkarahisar Mebusu Ali Süruri Tönük'tür. I. ve II. Dönem Şebinkarahisar milletvekilliği ve TBMM başkan vekilliği yapan Ali Süruri[19] hatıralarında Bediüzzaman-M. Kemal tartışması ile ilgili şunları söylemektedir (25 Kasım 1922): 'Takrîben akşam namâzı sıralarında Meclis

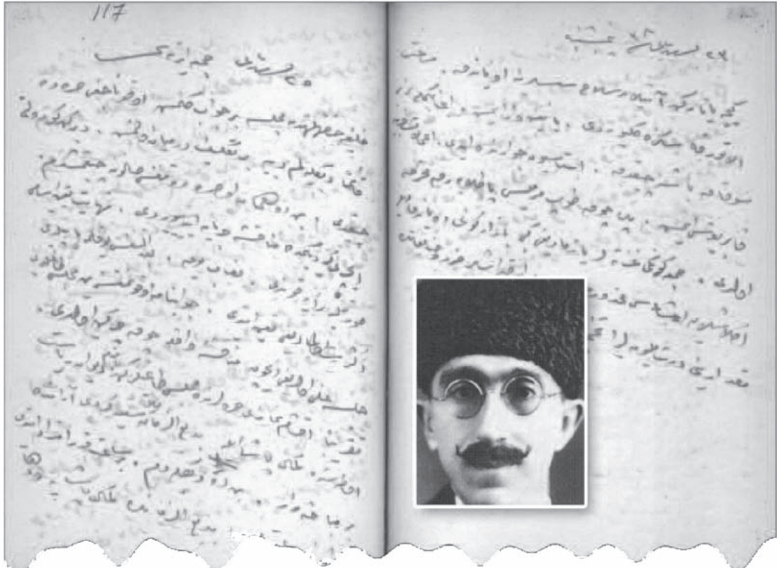
15- Şahiner, s. 247-249.

16- Bkz. Ali Süruri'nin günlüğü. (http://www.risaletashih.com/index.php/iir-koeesi/645-bir-bediuezzamanm-kemal-goeruemesi-belges)

17- Şahiner, s. 250.

18- Badıllı, s. 557.

19- Bugüne kadar bu konuda ortaya çıkan belgeler arasında en dikkate değer olan Ali Süruri'nin hatıratıdır. Çünkü a) Süruri II. Dönem de milletvekilliği yaptığına göre M. Kemal'in tarafında yer alan bir kişidir, b) 1926'da vefat eden Süruri sonraki tarihlerde Bediüzzaman'la rejim arasındaki mücadelenin farkında olmadan yani herhangi bir ideolojik angajmana girmeden şahit olduklarını kaleme almıştır.

dağılırken baktım, Dîvan-ı Riyaset Odasında Kemal Paşa ile Bediüzzaman Molla Saîd-i Kürdî arasında bir mübâhase var. Ben de dinledim. Bir saat kadar imtidad etti. Mübâhasenin ibtidâsı; Bedîüzzamân'ın Kemâl Paşa'ya ve dahâ ba'zı arkadaşlara yazdığı mektubda, namaz kılmalarını tavsiye etmesinden' Kemâl Paşa, meâl-i mektûbun siyâsete derkâr olan mahâzîrinden ve hiç olmazsa yalnız kendisine yazılsa idi bu mahzûrun o kadar vârid olmayacağından bahisle Bedîüzzamân'a darıldı. Bedîüzzaman da bu mahzûru düşünmediğini i'tirâf etdi. Bedîüzzamân da, evvelce biraz haşînce söylüyor idiyse de sonra te'vil ve tehaffüf etdi. Ve aralarındaki kırgınlık zâhiren zâil oldu gibi ise de herhâlde iki taraf da birbirine muğber kaldılar zan ederim.' [20]

4. İtiraz: *Said Nursî M. Kemal'e iddia edildiği kadar*

20- http://www.risaletashih.com/index.php/iir-koeesi/645-bir-bediuezzamanm-kemal-goeruemesi-belges

şiddetli karşılık veremez.

Cevap:

a. Kronolojiye baktığımızda henüz M. Kemal'in 'Atatürk' olmadığı bir dönemden bahsedilmektedir. Cumhuriyet ilân edilmemiştir. Türkiye'nin bugüne kadar gördüğü en demokratik anayasası yürürlüktedir ve en çoğulcu meclisi iş başındadır. M. Kemal'in bütün ipleri eline aldığı günler henüz başlamamıştır.

b. Said Nursî'nin hayat hikâyesi bu türden şecaat örnekleriyle doludur. Detaylara girmeyeceğiz ama; daha çocuk yaşta medrese hocalarına, Hamidiye Alaylarının en gaddar paşası Miran Aşiret reisi Mustafa Paşa'ya, ilk İstanbul seyahatinde (1907-9) payitahta ve Divan-ı Harp Reisine, esaret günlerinde Rus Ordusu komutanına ve işgal altındaki İstanbul'da İngilizlere karşı gösterdiği şecaat göstermektedir ki, Bediüzzaman için 'hakkın hatırı âlîdir.'[21]

Said Nursî ile Mustafa Kemal'in Birinci Meclis'teki görüşmelerine şahitlik eden 1. ve 2. dönem milletvekillerinden Ali Sürûrî TÖNÜK'ün hâtıra defterinden ilgili satırların yer aldığı bölümler. Hâtıra Defteri, Ankara'da Millî Kütüphânede, 06 mil YZA 9487'de kayıtlıdır.

Sonuç:

Bediüzzaman'ın M. Kemal'le olan mücadelesi kişisel bir mücadele değildir. Bir fikir, inanç, medeniyet mücadelesidir. Bu sebeple tartışmaları bu merkezde sürdürmek gerekmektedir.

Gerçeklerin ortaya çıkması için devletin, Genelkurmay arşivi başta olmak üzere bütün arşivleri, araştırmacıların istifadesine şartsız olarak açması ve belgeler üzerindeki karartmayı kaldırması gerekmektedir.

Bütün bu tartışmaların ya bizzat veya neticesi itibariyle hayra vesile olacağına inancımız tamdır.

21- Bediüzzaman Said Nursî, Emirdağ Lâhikası, Yeni Asya Neşriyat, İst. 2008, s. 421, 422.

Hür Adam

Kâzım GÜLEÇYÜZ'ün yazıları

Demokratik açılım projesi bağlamında ucundan kıyısından Bediüzzaman'ın da gündeme gelmeye başladığı 2010 yılını, bu defa odağında doğrudan Said Nursî'nin yer aldığı ve önümüzdeki günlerde giderek hararetleneceği hissedilen tartışmalarla tamamlıyoruz.

Bediüzzaman'ı konu alan Hür Adam filminin, daha vizyona girmeden gündem oluşturmaya başlaması, bunun işareti. Özellikle, Said Nursî'nin M. Kemal'le karşı karşıya gelmesini canlandıran sahne, tartışmayı iyice tetikleyecek gibi.

Gerçi o sahnelerde geçen diyaloglar, elimizdeki kaynaklarda yer alan bilgilerle pek örtüşmüyor.

Meselâ, Meclis Riyaset Odasındaki tartışmanın odağını teşkil eden namazla ilgili keskin ifadeler filmde yer almıyor. Aynı şekilde Üstadın Mektubat'taki hubb-u cah bahsinde verdiği ve "İyi sarstı" dediği örnek de (s.700-3) filmde yok.

Keza, Ankara'dan ayrılmadan önce istasyondaki son görüşmelerinde M. Kemal'in heykelle ilgili sualine verdiği "Büyük Kur'ân'ımızın bütün hücumu heykelleredir. Müslümanların heykelleri ise hastaneler, mektepler, yetimleri koruyan yurtlar, mâbedler, yollar gibi âbideler olmalıdır" cevabını da filmin o sahnelerinde göremiyoruz.

(Hulûsi Bitlisî Aktürk, Afyon Mahkemesi Müdafaası, Teksir, s. 169'dan aktaran Necmeddin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Said Nursî, s. 250)

Ancak yine de diyalogun gergin biten ve M. Kemal sözünü tamamlayamadan Said Nursî'nin arkasını dönüp odayı terk etmesiyle sonuçlanan bir tartışma şeklinde canlandırılması, birilerini fena halde rahatsız etmiş olmalı ki, konuyu sürmanşetten gündeme taşımakta hiç gecikmediler.

Burada bir hatıramızı nakletmek isteriz:

Köprü dergisinin 1988-Mart sayısında Üstadla ilgili olarak hazırladığımız ekte aktardığımız

bu tartışmanın M. Kemal'in özür dilemesiyle sonuçlandığını yazmıştık. Sonraki günlerde, şimdi rahmetli olan bir Hürriyet muhabiri gelerek bu iddiamızın kaynağını sordu. Elinde de "Bir derginin cür'etkârlığı: Atatürk Said Nursî'den özür dilemiş!" başlığıyla yazdıkları haber metni vardı. Biz kendisine, kaynak olarak risalelerdeki ilgili metinleri eser adı ve sayfa numarası vererek açıklayan yazılı bir metin hazırlayıp ulaştırdık. Ve bilâhare o haber Hürriyet'te hiç yayınlanmadı...

Şimdi o tartışma, bir film sahnesi üzerinden farklı boyutlarıyla tekrar gündemde. Bakalım, nasıl şekillenip ne gibi bir sonuca bağlanacak?

Filmin o sahneden sonraki devamında, komitecilerin ağzından, M. Kemal'in, ölümünden 15 gün önce Müslüman liderlere gönderdiği iddia edilen mektubun söz konusu edildiği ve filmin kurgusu ve mesajıyla örtüşmeyen sahne ise bizce çok gereksiz ve anlamsız bir ekleme olmuş...

Hür Adam filminin geneline baktığımızda, Üstadın hayatından bazı kesitlerin, bilhassa iman, muhabbet, kardeşlik, müsbet hareket, cesaret ve kahramanlık gibi mesajları öne çıkaran etkileyici ve yer yer göz yaşartıcı sahnelerle verildiğini görüyoruz. Bu yönüyle takdire şayan.

Ama farklı hayat safhalarında yaşanmış hadiseler senaryoda harmanlanarak birbirine karıştırılırken birkaç yerde hayalin ölçüsünün kaçırılması; Üstadın dinsizlik ve ahlâksızlığa karşı Müslüman-Hıristiyan ittifakına vurgu yapan sözlerine, eserlerde olmadığı halde Musevîlerin de eklenmesi örneğinde görüldüğü gibi az da olsa önemli mesaj sapmalarının olması; saff-ı evvel Nur talebelerine şapka giydirilmesi; senaryodaki olaylar dizisinde, Üstadı hiç bilmeyenlerin anlamakta zorluk çekeceği kopukluklar bulunması; Türklerle ilgili ifadelerde yanlış anlaşılmaya ve istismara müsait bir-iki cümlenin yer alması, mahkeme sahnelerinde akışın durağanlaşması ve tekrarlar gibi, eleştiriye açık hususlar da var.

Ama netice olarak, bu bir ilk. Şimdiye kadar rahmetli Yücel Çakmaklı başta olmak üzere birçok yönetmenin ideali olan bir filmi çekmek, Mehmet Tanrısever'e nasip oldu. Onu ve emeği geçenleri kutluyor, Hür Adam'ın daha mükemmel Üstad filmlerinin önünü açmasını diliyoruz.

(31.12.2010)

Nereden nereye…

Said Nursî'nin hayatından kesitlerin yer aldığı Hür Adam filmine gelen ilk tepkilerin işaret ettiği önemli sonuçlardan biri, Bediüzzaman Said Nursî ismine yönelik resmî ideoloji kaynaklı asabî reaksiyonların çok büyük ölçüde marjinalleşerek etkisiz hale geldiği.

Milliyet gibi bir gazete, filmin o cenah açısından en provokatif sayılabilecek sahnesini sürmanşetten duyurduğu halde, bir-iki cılız tepki dışında kayda değer bir hareketlenme olmadı.

Ankara'da bir avukatın, filmin internette yayınlanan fragmanlarından yola çıkarak ve "Atatürk'e hakaret edildiği" iddiasıyla yaptığı suç duyurusuna istinaden başlatıldığı belirtilen savcılık soruşturması da medyada pek destek bulamadı.

Tam tersine, soruşturma eleştirildi bile.

Benzer bir konu beş-on sene evvel gündeme gelmiş olsaydı hiç şüphesiz yer yerinden oynar, mâlûm kaynaktan gelen tepkiler günlerce manşetlerden ve TV anahaber bültenlerinin ilk sırasından inmez, savcılar harekete geçirilip açacakları soruşturmalar gözaltı, tutuklama ve dâvâlarla sonuçlanıncaya kadar işin peşi bırakılmazdı.

Böylesi linç operasyonlarını az görmedik.

Yeni Asya olarak Kocatepe Camiinde tertiplediğimiz Bediüzzaman mevlidleri ile 17 Ağustos depremi sonrasında risalelerdeki zelzele bahislerini broşür yapıp dağıtmamız üzerine koparılan fırtınaları ve akabinde yaşananları hatırlarsak...

Nereden nereye geldiğimizi daha iyi anlarız.

İnanç, fikir ve sanat dünyası üzerindeki baskıların kalkmaya başladığı; aykırı, hattâ farklı fikir ve yaklaşımları zor kullanarak susturma alışkanlığının işe yaramaz ve sonuç vermez hale geldiğinin nisbeten de olsa fark edildiği bir aşamadayız.

"Bu ülke benden sorulur, herşey benim dediğim gibi olacak, başka türlüsüne geçit vermem ve hayat hakkı tanımam" demeye

alışmış bir zihniyetin etkisizleşip güç kaybetmesine paralel olarak, daha olgun, hazımlı, hoşgörülü ve saygılı bir tavrın gelişmeye başlaması, herkesin hayrına.

Böyle bir demokrasi ortamında elbette ki farklı fikirler yine olacak, ama bunlar birbirleriyle eşit şartlarda ve seviyeli bir üslûpla yarışacaklar.

Bu yarışı doğru bilgiye dayanan sağlam muhakeme ürünü fikirler kazanırken, yalan, yanlış, iftira ve çarpıtmalara bina edilip "fikir" kılığında ortaya atılanlar ise sahiplerini mahcup edecek.

Keza içi boş, gayri ciddî, temelsiz iddialar da.

Meselâ, Said Nursî-M. Kemal tartışmasını da, orada Bediüzzaman'ın muhatabına ifade ettiği sert sözleri de şüpheyle karşılayıp, "Eğer doğru ise, bu, Atatürk'ün demokratlığını gösterir" gibi bir çıkarımda bulunan yorum, bunun konuyla doğrudan bağlantılı en taze örneklerinden biri.

Bir defa o tartışmayla ilgili olarak resmî bir kayıt bulunmaması, öyle bir olay yaşanmadığını ispatlamaz. Hele bizdeki resmî tarihin gerçekleri tersyüz eden siciliyle nam saldığı düşünülürse...

İkincisi, tartışmanın aktif tarafı konumundaki Said Nursî'nin imzasını taşıyan çok sayıda yazılı dokümanda o görüşme detayları ve farklı boyutlarıyla yıllardır yayınlanırken, aksini ispatlayan bir belge bugüne kadar ortaya çıkarılmış değil.

Üçüncüsü, Birinci Meclis üyelerinden Mardin meb'usu Abdülganî Ensarî gibi şahitlerin anlattıkları, Bediüzzaman'ın ifadelerini teyid ediyor.

Dördüncüsü, cumhuriyetin ilân edilmediği ve M. Kemal'in henüz cumhurbaşkanı olmadığı, yani mutlak iktidarı eline geçirmediği bir geçiş döneminde gerçekleşen görüşmede takındığı tavır onun demokratlığına delil gösterilebilir mi?

İstanbul'daki kahramanca hizmetlerini takdir edip bizzat ve ısrarla Ankara'ya davet ettiği ve cazip vaadlerle "birlikte çalışma" teklifinde bulunduğu Bediüzzaman'a, sert çıkışından dolayı, sarıklı din âlimlerinin büyük ekseriyet oluşturduğu bir Meclisin Başkanı olarak ne yapabilirdi?

M. Kemal'in "demokratlığı"nın ölçüsü, dizginleri ele geçirdikten sonra yaptığı ve kendisine bile "Diktatör olarak anılacağım" dedirten icraat ve uygulamaları. Mâlûm, âyinesi iştir kişinin...

Ve filmde, onların da örnekleri mevcut.

(04.01.2011)

Said Nursî ve M. Kemal

Bugüne kadar Tarihçe-i Hayat ve Mesnevî-i Nuriye gibi temel eserlerinde defaatle okuduğumuz metnin M. Kemal'e yazılan bir mektup olduğu şeklinde bir iddia ortaya atıldı.

Daha önce Hür Adam filmine savcılık tarafından soruşturma açıldığını haberleştirmiş olan Habertürk gazetesi bu iddiayı "Said-i Nursî'nin Atatürk'e 88 yıllık mektubu: İslâm kahramanı Paşa Hazretlerine" manşetiyle âleme ilân etti.

Buna göre, mektubun orijinali Çankaya Köşkü Arşivinde muhafaza ediliyormuş. Ve nedense! yıllarca saklandıktan sonra şimdi ortaya çıkarılmış.

Gazetenin sunum şekline bakıldığında, meselenin arkaplanını bilmeyenler, Bediüzzaman'ın M. Kemal'e övgüler düzdüğünü düşünebilirler.

Ki, bu "övgüler düzme" ifadesi, gazetenin ilk sayfadaki manşet spotlarında aynen yer almakta.

Peki, böyle birşey mümkün mü ve vaki mi?

Dediğimiz gibi, on maddeden oluşan metin, risalelerde yıllardan beri yayınlanıyor. Niçin ve kime hitaben yazıldığı konusunda ise, Üstadın tasdikinden geçen Tarihçe'de şu bilgi veriliyor:

"Meclis-i Meb'usanda (Birinci Mecliste) dine karşı gördüğü lâkaytlık ve garplılaşmak bahanesi altında Türk milletinin mefahir-i tarihiyesi (tarihî iftihar vesileleri) olan şeair-i İslâmiyeden bir soğukluk gördüğü için, meb'usların ibadete, bilhassa namaza müdavim olmalarının (devam etmelerinin) lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyanname neşreder ve meb'uslara dağıtır; Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal'e okur." (s. 218-9)

Sonrası, yine Tarihçe'de şöyle anlatılıyor:

"Bu parça meb'uslara ve umum kumandanlara ve ulemalara okutturulmakla, reisle şiddetli bir münakaşaya sebebiyet verir. Bir gün Divan-ı Riyasette (Başkanlık Divanında), elli-altmış meb'us içinde karşılıklı fikir teati-

sinde, M. Kemal Paşa, 'Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilâf verdiniz' der.

"Bu söz üzerine Bediüzzaman, birkaç mâkul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak, 'Paşa, Paşa! İslâmiyette imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur (reddedilip dışlanmıştır)' der. Fakat Paşa tarziye verir (özür diler), ilişemez." (a.g.e., s. 226)

Söz konusu kaynaklarda "mektup" değil, "beyanname" olarak zikredilen metnin başındaki hitapta adres ve muhatap "Ey mücahidîn-i İslâm ve ey ehl-i hallü akd" ibaresiyle milletvekilleri başta olmak üzere devrin bütün idarecileri olarak gösterilirken, üzerindeki tarih 19 Ocak 1923.

Habertürk'ün "belge"sinde gösterilen ise farklı: 23 Kasım 1922.

Peki, Said Nursî, o beyannameyi önce mektup şeklinde M. Kemal'e verip ardından milletvekillerine seslenen bir metin haline getirerek dağıtmış olabilir mi? Kuvvetli delillerle ispata muhtaç olan böyle bir ihtimal yeni hususları akla getirir.

"M. Kemal'e yazılan mektupla istenen netice alınamamış ki, aynı metin daha sonra bütün milletvekillerine ve kumandanlara dağıtılmış; Karabekir tarafından M. Kemal'e okunmuş; onun bu kadar kızmasının bir sebebi de gizli kalmasını istediği mektubun bu kadar yayılması imiş" gibi...

Mektubun önce ona yazıldığını farz etsek dahi, M. Kemal'in bütün Müslümanlar tarafından "İslâm kahramanı" olarak görüldüğü ve gerçek niyetlerini henüz açığa vurmadığı bir dönemde kullanılması gayet normal olan nezaket cümlelerini "övgüler düzmek" olarak takdim eden bir sunum, düne kadar özellikle "Atatürk düşmanı" olmakla suçlanan Bediüzzaman'ı da, "dindar Atatürk" imajı için istismar etme aşamasına geçildiğinin yeni bir tezahürü olarak görülmeli.

Oysa Said Nursî'nin, M. Kemal'le bizzat görüşmelerinde yaptığı teşhislerle vardığı kanaatlerin külliyattaki kayıtları tam tersini gösteriyor.

Bunlar varken, ikisini barıştırmaya kimse heveslenmesin ve boşuna uğraşmasın; başaramaz.

(05.01.2011)

Barıştıramazsınız

Said Nursî'nin Birinci Meclisteki milletvekillerine ve işgale karşı millî mücadeleyi yöneten komutanlara hitaben kaleme alıp dağıttığı beyanname, onlardan önce ayrı bir mektup olarak M. Kemal'e verildiyse ve mektubun girişinde bazı nezaket cümleleri kullanıldıysa, buradan bir "Bediüzzaman-M. Kemal mutabakatı" çıkarılabilir mi?

Sonraki gelişmelere baktığımızda sualin cevabı gayet net bir şekilde karşımıza çıkıyor: Hayır.

Ama şu var: Bediüzzaman sosyal ilişkilerinde de hakşinas ve medenî bir insan. Eğer sözü edilen mektup doğruysa, Yunanlılara karşı verilen savaştan zaferle çıkmış bir Meclisin, o zaman bütün Müslümanlar tarafından "İslâm kahramanı" olarak görülen başkanına takdirkâr ifadeler kullanmasında garipsenecek birşey olmasa gerek.

Ki, onun günümüz Türkçesine "Zâtıâlîniz muzaffer ordunun ve muazzam Meclisin şahsiyetini temsil ediyorsunuz" şeklinde aktarılan ifadesi, M. Kemal üzerinden ordu ve Meclisin manevî şahsiyetine seslenen bir üslûbun tezahürü.

Öte yandan, Said Nursî'nin, M. Kemal'le yaptığı görüşmelerin ardından, onun tüm cazip tekliflerini reddederek Ankara rejimi ile ilişkilerini kesip Van'da uzlete çekilmesi ve Şeyh Said hadisesine karışmadığı halde bu olay bahane edilerek batıya sürgün edilmesi sonrasında talebeleriyle birlikte yargılandığı Eskişehir mahkemesindeki müdafaasında geçen şu sözleri de önemli:

"Bundan (1935'ten) on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı Hutuvat-ı Sitte namındaki mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi. 'Bizimle çalış' dediler.

"Dedim: 'Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor, sizinle çalışamaz; fakat size de ilişmez.'

"Evet, ilişmedim ve ilişenlere de iştirak etmedim. Çünkü

an'anat-ı milliye-i İslâmiye lehinde istimal edilebilir bir deha-i askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet, ben Ankara reislerinde, hususan reisicumhurda bir deha hissettim ve dedim: 'Bu dehayı, kuşkulandırmakla an'anat aleyhine çevirmek caiz değildir.' Onun için, ne kadar elimden gelmişse, dünyalarından çekindim, karışmadım. On üç seneden beri siyasetten çekildim." (Tarihçe, s. 341-2)

Görüldüğü gibi, Bediüzzaman M. Kemal'deki dehayı görüp kabul ederken, bu dehanın İslâm an'anelerini muhafaza için değerlendirilmesi gerektiğini, ancak ne yazık ki isyanların da etkisiyle bunun mümkün olamadığını ifade ediyor.

Ankara'da M. Kemal'le yaptığı görüşmelere bu dehanın İslâma hizmet ettirilmesi niyetiyle girdiği, ama bunun gayrikabil olduğunu görünce kendi yoluna gittiği, sonraki süreçte görülüyor.

Ve müteakip yıllarda kaleme aldığı metinlerde M. Kemal için kullandığı ifadeler, onun bilhassa din ve an'anata ilişkin mâlûm icraatlarına binaen, şu minvalde bir değerlendirmeyi yansıtıyor:

"Bana hücum eden garazkârların en esaslı sebebi, M. Kemal'in dostluğu ve tarafgirliği vesilesiyle beni eziyorlar. (...) Otuz sene evvel bir hadis-i şerifin ihbarıyla 'Kur'ân'a zararlı öyle bir adam çıkacak' dediğimi ve sonra M. Kemal o adam olduğunu zaman gösterdi. (...) Çok emarelerle bildik ki, bana hücum edenleri tahrik eden, M. Kemal'e itirazımdır ve ona dost olmadığımdır. Başka sebepler bahanedir." (Emirdağ L., s. 486-7)

Bu mektubun yazıldığı tarih, Said Nursî'nin Emirdağ sürgününde yaşadığı 1940'lı yılların muhtemelen ikinci yarısının ortaları. Ve aktardığımız sözler, onun M. Kemal hakkındaki nihaî kanaatini ortaya koyan son derece net ifadeler.

Şimdi hem M. Kemal'in dinle ilgili uygulamaları, hem de Bediüzzaman'ın bu ifadeleri ortadayken, 1922'de yazıldığı belirtilen bir mektuptaki sözlerden hareketle, ikisini barıştırıp uzlaştırmaya ve üstelik bunu "Said Nursî M. Kemal'e övgüler düzdü" iddiası üzerine bina etmeye çalışan bir girişimin mantığı ve tutarlılığı olabilir mi?

Çürük temel üzerine sağlam bina dikilmez.

(06.01.2011)

'Namaz kılmayan haindir'

Bediüzzaman'ın M. Kemal'le olan tartışmasında söylediği "Kâinatta en yüksek hakikat imandır, imandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur" sözlerindeki "Namaz kılmayan haindir" cümlesi de tartışma gündemine oturdu.

Bir taraftan dine hizmetin irşad ve nasihat yoluyla olabileceğini, bunun da "kavl-i leyyin" olarak ifade edilen "yumuşak üslûb"u gerektirdiğini vurgulayan bir insanın, namaz kılmayanları hainlikle suçlamasının çelişki olduğu söyleniyor.

Ki, Said Nursî'nin eserlerinde ağırlıklı bir yer tutan namazla ilgili bahislerde irşad ve ikna metodunun esas alındığını, teşvikkâr bir üslûp kullanıldığını görmekteyiz. Örnek olarak Dördüncü, Dokuzuncu ve Yirmi Birinci Sözler'e bakılabilir.

Said Nursî'nin farklı meslek gruplarından insanlarla yaptığı sohbetlerde onları namaza nasıl teşvik ettiğinin ilginç örnekleri de Tarihçe-i Hayat'ın Emirdağ Hayatı kısmının başındaki "Üstad gelenlerle ne konuşurdu?" bahsinin sonuna haşiye olarak konulan notta okunabilir (s. 712-2).

Ki, Hatime'sinde "Allah'ın bizim ibadetimize ne ihtiyacı var ki, Kur'ân'da çok şiddet ve ısrarla, ibadeti terk edeni Cehennem gibi dehşetli bir ceza ile tehdit ediyor?" sualinin de cevaplandırıldığı Tabiat Risâlesi'nin girişinde, "Risale-i Nur'un mesleği nezihane, nazikâne ve kavl-i leyyindir (yumuşak sözdür)" diyor Üstad (Lem'alar, s. 420)

Aynı şekilde, dine hizmetin "dine imale etmek (meylettirmek), iltizama (sıkı sıkı sarılmaya) teşvik etmek ve vazife-i diniyelerini ihtar etmek (dinî görevlerini hatırlatmak)" ile yapılabileceğini vurgulayıp, "Yoksa, 'dinsizsiniz' dese, onları tecavüze sevk etmektir" diyen de yine Bediüzzaman. (Sünûhat, Eski Said Dönemi Eserleri, s. 498)

Peki, "Namaz kılmayan haindir" cümlesini bu yaklaşımın neresine oturtacağız? İşte orada, Said Nursî'nin yeri geldikçe tekrarladığı ve bir cihetiyle bugün

5n1k olarak ifade ettiğimiz formüle tekabül eden kriterleri hatırlamaya ihtiyacımız var:

Bir sözü doğru değerlendirebilmek için "Kim söylemiş, ne söylemiş, kime söylemiş ve ne makamda söylemiş?" gibi suallerin rehberliğine başvurmamız gerekiyor ki, yanlış yola sapmayalım.

"Namaz kılmayan haindir" sözünü bu kriterlere vurduğumuz zaman şu sonuçlara varıyoruz:

Bu sözün Bediüzzaman tarafından M. Kemal'e söylendiği bir vâkıa. Ne makamda söylendiğine baktığımızda ise, muhatabının "Sizi yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık, ama siz en evvel namaza dair şeyler yazıp aramıza ihtilâf verdiniz" şeklindeki öfkeli itirazı üzerine bu keskin cümlelerin sarf edildiğini görüyoruz.

İşin püf noktası da burada. M. Kemal, kendi bakış açısına göre zaferi takiben başlayan süreçte yeni devleti yapılandırma projelerini en önemli gündem olarak görüp onlara odaklanırken, namaz gibi bir konuya tâlî ve detay bir mesele olarak bakıyor. Bu yüzden namazın bu şekilde gündeme getirilmesinden rahatsız oluyor.

Said Nursî ise savaş, zafer, devlet gibi konuların önemini gözardı etmemekle beraber, bunların arzî, dünyevî ve geçici olduklarını, asıl ve kalıcı olanın ise iman ve ibadet gibi temel meseleler olduğunu düşünüyor. Ve dünyevî inkılâpların başarısının da, inanç noktasındaki duruş ve tavrın sağlamlığına bağlı olduğunu ifade ediyor.

Milletvekillerine dağıttığı beyannamenin içeriği ile bilhassa "Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek" vurgusunda bunu görmekteyiz.

Tartışmanın namaza odaklanması, iki farklı dünya görüşü arasındaki çok derin bir mücadele ve hesaplaşmanın tezahürü olarak görülmeli.

Yani, "Namaz kılmayan haindir" sözünün muhatabı, dünya görüşü olarak namazı önemsemeyip küçümseyen, hattâ gereksiz gören anlayış.

Yoksa, namazın ve ibadetin bir kulluk görevi olduğuna inanıp öyle kabul ettikleri halde, çeşitli sebeplerle kılamayanlar veya aksatanlar değil.

İrşad ve teşvik bu durumdakiler için geçerli.

"Hain" sözünün makamı ise zecr ve ihtar...

(08.01.2011)

Said Nursî haklı çıktı

Said Nursî-M. Kemal görüşmesiyle gündeme gelen ve Bediüzzaman'ın önce M. Kemal'e yazdığı, sonra milletvekilleri ile komutanlara dağıttığı on maddelik beyannamenin muhtevası üzerinde nedense hiç durulmadı. Oysa tarihî bir dönemeçte kaleme alınan bu metinde son derece önemli mesajlar yer alıyor. Beyannamede namaza yapılan vurgu ve akabinde tartışmanın namazda odaklanması sıradan bir hadise değil. Bu konuda sergilenen tavırlar, çok önemli bir dönüm noktasının eşiğinde, geleceği şekillendirecek tercihleri aksettiriyor. Dolayısıyla, namaz tartışması, aynı zamanda derin bir zihniyet mücadelesini açığa çıkarıyor. Bu mücadelede M. Kemal'in kendisini konumlandırdığı yer, "Din bizi geri bıraktı" diyen anlayış iken, Said Nursî tam tersini savunuyor. Her fırsatta tekrarladığı "Peygamberlerin doğuda, filozofların batıda gelmesi kaderin bir işaretidir" tesbitini metnin 5. maddesinde de ifade eden Bediüzzaman, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Şarkı (doğuyu) ayağa kaldıracak din ve kalptir, akıl ve felsefe değil. Şarkı intibaha getirdiniz (uyandırdınız), fıtratına muvafık (yaratılışına uygun) bir cereyan veriniz, yoksa sa'yiniz (emeğiniz) ya hebaen (boşa) gider, veya muvakkat, sathî (geçici ve yüzeysel) kalır." (Tarihçe, s. 221) 7. maddedeki şu tesbit de aynı paralelde: "Âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâpvâri bir iş görmek, İslâmiyetin desatirine (prensiplerine) inkıyad (uymak) ile olabilir, başka olamaz, hem olmamış; olmuş ise, çabuk ölüp sönmüş." 8. maddedeki ifadeler ise, yine bu mânâları bir başka önemli boyutuyla dikkatlere sunuyor: "Zaaf-ı dine (dinde zayıflamaya) sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihanesi (ahlâksız Avrupa medeniyeti) yırtılmaya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zaman-ı zuhuru (ortaya çıkma zamanının) geldiği bir anda, lâkaydane

ve ihmalkârane müsbet bir iş görülmez.” Ve beyannamedeki son paragrafın ilk cümlesi olan “Şu inkılâb-ı azîmin (büyük değişimin) temel taşları sağlam gerek” ifadesi, aktardığımız pasajlardaki mânâ ve mesajı iyice perçinliyor. Aslında her biri enine boyuna irdelenip detaylı şekilde tahlil edilmesi gereken cümlelerden oluşan tarihî bir metin bu. Çok önemli bir yol ayrımında yönelinmesi gerekli doğru istikameti gösteren uyarılarla dolu bir yol haritası. Dikkatle üzerinde durulması gereken pek çok önemli mesaj içeriyor. Meselâ onlardan biri, saltanatın kaldırılmasını tartışma konusu bile yapmayıp, bu işlevin Meclis tarafından üstlenilmesini bir vâkıa olarak kabul etmesi. Ki bu tavır, Said Nursî’nin ta İkinci Meşrutiyetten itibaren ortaya koyduğu, “Artık tek şahsın değil, şahs-ı manevînin öne çıkıp belirleyici olduğu bir çağdayız, zaman cemaat zamanıdır” deyip, adalet, meşveret ve hukukun üstünlüğü gibi temel değerleri vurgulayan çizgiyle de örtüşüyor. Bediüzzaman’ın, aynı Meclise hilâfet mânâsını da deruhte etmesi yönündeki çağrısı da son derece önemli. Ama bunun yönteminin “Artık hilâfeti ben devralıyorum” gibi bir ilânat yapmak değil, İslâm şeairinin gereklerini yerine getirmek şeklinde olması gerektiğini ifade ediyor. Hilâfetin kaldırılmasına dair kanunda, bu misyonun Meclise devredildiği yönünde bir maddeye yer verilmiş olması, bu uyarılara o gün için itibar edildiğinin bir işareti. Ancak sonrasındaki uygulamalar ne yazık ki tam tersi yönde gelişti. Said Nursî’nin, “Ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız İslâmın şeairini tahrip ediyorlar. Öyle ise, zarurî vazifeniz, şeairi ihya ve muhafaza etmektir” çağrısı yaptığı kadrolar, bilâhare kendi elleriyle şeairi tahribe yöneldiler. Cumhuriyet adı altında kurdukları tek parti diktasında ezan, mabedler, din eğitimi ve tesettür gibi İslâm şeairini hedef alan yıkıcı tasarruflar, bu yönelişin en belirgin ve çarpıcı örnekleri. Ama 90 yıl sonra bakıyoruz ki, bunların çoğu kalıcı olmadı. “Yapacaklarınız geçici ve sathî olur, çabuk ölüp söner” diyen Said Nursî haklı çıktı.

(11 Ocak 2011)

Said Nursî'den M. Kemal'e: **"Napolyon'u örnek alma"**

Bediüzzaman'ın milletvekillerine dağıttığı beyanname ile, o zaman Meclis Başkanı olan M. Kemal'e verdiği söylenen mektubun giriş ve hitap cümleleri dışında aynı içeriğe sahip olduğu ortaya çıkarken, mektupta beyannameden farklı olarak fazladan bir cümle yer alıyor. Ve o cümlede Said Nursî M. Kemal'e Napolyon'a değil, Salâhaddin Eyyûbî gibi İslâm kahramanlarına tâbi olması tavsiyesinde bulunuyor. Neden Napolyon? Bunun sebepleri var. Lord Kinross'un yazdığına göre M. Kemal bilhassa gençliğinde Napolyon'la ilgili kitaplar okumaya merak sarmış ve ondan çok etkilenmiş. Daha sonra Napolyon'la ilgili eleştirel yorumlarda bulunmuş olması, hem bu etkilenmeyi kamufle etme amacının, hem de kendisini Bediüzzaman'ın uyarısına muhatap saymama psikolojisinin bir dışavurumu olabilir mi; bilemiyoruz. Bir diğer nokta, beslendiği ideolojik kaynaklara bağlı olarak, M. Kemal'in 1789'daki Fransız ihtilâlinden de ciddî şekilde etkilenmiş olması. Kemalizmin umdelerini oluşturan altı okun özellikle laiklik ve milliyetçilik ilkeleri ile, bunların jakoben yöntemlerle dayatılıp dikte edilmesinde Fransız devriminin örnek alındığı aşikâr. Bu etkilenme o dereceye vardı ki, Türkiye'deki laikçi uygulama, ilham kaynağı olan Fransa'yı bile fersah fersah gerilerde bırakmış durumda. Bunun en tipik örneği, başörtüsü yasağı. Fransa'da Sarkozy devlet ilk ve ortaokullarıyla sınırlı olarak yasağı gündeme getirinceye kadar başörtüsü sınırsız bir serbestliğe sahip iken, bizde işin nerelere götürüldüğünü birlikte yaşadık. Gerçek şu ki, cumhuriyetin ilân ediliş yöntemi de, sonrasında cumhuriyet adına kurulan dikta rejiminin niteliği ve uygulamaları da, ilhamı jakoben ve dayatmacı Fransız modelinden almış. 1918'de bir Osmanlı subayı iken tedavi için gittiği Viyana-Karlsbad'da bir akşam yemeğinden sonra cereyan eden

sohbette, yandaki dans salonunda smokinli erkeklerle fourstep dansı yapan "gayet zarif, lâtif birkaç genç kadın"dan bahis açan M. Kemal'in, bu hayat tarzının bize nasıl taşınabileceğine dair sözleri konuyu tamamlıyor: "Benim elime büyük bir selâhiyet ve kudret geçerse, ben hayat-ı içtimaiyemizde arzu edilen inkılâbı bir anda bir 'coup' (darbe) ile tatbik edeceğimi zannederim. Zira ben, bazıları gibi, efkâr-ı ulemayı (âlimlerin fikirlerini) yavaş yavaş benim tasavvuratım derecesinde tasavvur ve tefekkür etmeye alıştırmak suretiyle bu işin yapılacağını kabul etmiyorum ve böyle harekete ruhum isyan ediyor. Velhasıl netice: Bu kadın meselesinde cesur olalım. Vesveseyi bırakalım... Açılsınlar." (Afetinan, Karlsbad Hatıraları, s. 22) Nitekim o büyük selâhiyet ve kudreti eline geçirdikten sonra, düşüncelerini, dediği tarzda, yani darbe yöntemiyle birer birer tatbik sahasına koydu. "İlke ve inkılâplar" kalıbıyla ifade edilegelen bu icraatlar, çok partili demokrasiye geçildikten sonra da darbelerle korunmaya çalışıldı. İkinci Meşrutiyet sonrasında dönemin gazetelerini "Taşrayı İstanbul'a ve İstanbul'u Avrupa'ya kıyas ederek efkâr-ı umumiyeyi (kamuoyunu) bataklığa düşürdünüz" diye eleştirirken, "Elifba okumayan çocuğa felsefe-i tabiiye (tabiat felsefesi) dersi verilmez. Ve erkeğe tiyatrocu karı libası yakışmaz" örneklerini veren Bediüzzaman, konuyla ilgili açıklamalarını şu sonuca bağlıyor: "Ve Avrupa'nın hissiyatı İstanbul'da tatbik olunmaz. Akvamın ihtilâfı (kavimler arasındaki farklılıklar), mekânların ve aktarın (devirlerin) tehalüfü (farklılığı), zamanların ve asırların ihtilâfı gibidir. Birinin libası (elbisesi), ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız ihtilâli bize tamamen hareket düsturu olamaz." (Divan-ı Harb-i Örfî, Eski Said Dönemi Eserleri, s. 124-5) İşte M. Kemal'e yapılan "Napolyon'u örnek alma" uyarısının arkaplanı tâ buralara dayanıyor.

(12 Ocak 2011)

Arşivler dile gelse...

M. Latif SALİHOĞLU'nun yazıları

Habertürk'ün manşet haberinde yer alan "Said–i Nursi'nin Atatürk'e yazdığı mektup" ibaresini görünce, konu başlığı olarak ilk anda "Özürlü tarihimiz" diye yazmayı düşündüm, sonra da bundan vazgeçtim.

Haberde, söz konusu mektubun 23 Kasım 1922'de M. Kemal'e hitaben yazıldığı, Cumhurbaşkanlığı arşivinde bulunduğu ve üzerinde ayrıca "Çok mühim bir mektup" notu düşülerek saklandığı ifade ediliyor.

Şimdi gelin de, resmî tarihimizin nesillere dikte ettirdiği doğru ve yanlışları hakkında şüpheye düşmeyin...

Daha düne kadar, koca koca tarihçiler bile, Said Nursî ile M. Kemal'in Ankara'da birebir görüştüklerine, yahut karşılaştıklarına dair bir bilgiye sahip olmadıklarını söylüyorlardı.

Bu belge hadisesinden sonra ise, evvelâ "Hiç görüşmediler, hiç karşılaşmadılar..." yollu teraneler de bitmiş olacak.

Geriye kalıyor, söz konusu belgenin uzmanlar tarafından incelenmesi ve daha başka belgelere dair bir arşiv taramasının yapılması.

Ne var ki, bu iş öyle kolay olacak gibi görünmüyor. Zira, bu ülkede cidden bir "özürlü tarih" anlayışı hükmünü halen de devam ettiriyor.

Şayet öyle olmasaydı, Said Nursî hakkında 88 yıldır suskunluk içinde duran Çankaya'nın özel arşivinden bugün değil, çok zaman evvel ses gelmesi gerekirdi.

Çünkü, Said Nursî, yüz yıldan fazla bir zamandır ülkenin gündeminde.

Aynı şekilde, 1920'den bu yana Ankara merkezli yeni devletin/hükûmetin nazar–ı dikkatini celp eden bir şahsiyet.

Son otuz beş yıllık ömrünün tamamı hapislerde, sürgünlerde,

mahkemelerde geçti. O halde, bunca zaman zarfında, resmî dairelerden onun hakkında neden hiç ses çıkmadı?

Çelik kasalarda, kilitli arşivlerde, kozmik odalarda, Said Nursî ile ilgili niçin herhangi bir belgeden–bilgiden söz edilmedi.

Dünya çapındaki tarihçi ve araştırmacılarımız, bu konuda niçin bilgilendirilmedi?

Siz, millet ve memleket meselelerinde Allah'ın her günü ahkâm kesen entellerimiz arasında Said Nursî hakkında "konu cahili" olmayan kaç kişinin ismini verebilirsiniz?

Ayıp değil mi, yazık değil mi bu durum? Kim iftihar edebilir, içinde bulunduğumuz bu tabloyla?

Gelelim, söz konusu belge hakkındaki ilk değerlendirmelere...

Bu belgenin, Said Nursî tarafından M. Kemal'e hitaben yazılmış bir mektup olduğu iddia ediliyor.

Başlık kısmı hariç tutulduğunda, mektubun muhtevası hakkında zaten bir umumî kabul vardır. Buna itiraz eden yok.

Çünkü, 10 maddelik bu mektup, "Beyannâme" adı altında, müstakilen hem 19 Ocak 1923'te Tan Matbaasında basılmış, hem de aynı günlerde Yenigün Matbaasında basılan Hubab (Tabiat) Risâlesine derc edilmiştir.

Geriye kalıyor, M. Kemal'in şahsı ile ilgili başlıktaki ifadeler...

Bunun da, ne derece doğru olduğu, ancak belgenin aslına bakılması ve dikkatle incelenmesi neticesinde anlaşılır.

Yakın zamanda, yine Habertürk'ten Murat Bardakçı'nın 1935'teki Said Nursî'nin Eskişehir Mahkemesi tutanakları diye yayınladığı belgenin, gerçeği olduğu gibi yansıtmadığını tesbit ettik. (Yeni Asya, 1–2 Eylül 2009)

Keza, "Selanik Asliye Hukuk Mahkemesi" antetli "Abdoşun mirası" dâvâsına dair bir Osmanlıca belgenin de sahte olduğu, gerçeği yansıtmadığı iddia edildi.

Demek ki, belgeler üzerinde oynamak, bunları tahrif etmek mümkün olduğu gibi, aynı konuyla ilgili farklı yerde, farklı zamanda düzenlenmiş belgeler de olabilir.

Dolayısıyla, toptan red veya kabul yönüne gitmeden, evvelâ belge üzerinde ciddî, esaslı bir incelemede bulunmak, ondan sonra gerekli yorum ve değerlendirme cihetine gitmek, çok daha uygun olur.

(05.01.2011)

Muhteşem 'Beyannâme'nin versiyonları

Uzun yıllardan beri Said Nursî'ye karşı teşkil ve tahkim edilen "red ve inkâr cephesi"nde, şimdilerde ciddî bir panik havası yaşanıyor.

Üstelik, Hür Adam filmindeki "M. Kemal–Said Nursî karşılaşması" sahnesindeki dengeyi değiştirmek refleksiyle hareket ederek medyaya sızdırdıkları "Çok mühim mektup" özel notlu belgedeki bilgilerin yankıları da, bu paniklemeyi durduramadı, aksine daha da şiddetlendirdi.

(Bu arada, çok hayırlı bir hizmete vesile olan meslektaşımız Güntay Şimşek'e de, tebrik ve teşekkürler.)

Kast ettiğimiz red ve inkâr cephesi, nice zamandır, Said Nursî gerçeğini basite alıyor, görmezden geliyordu. O zâtın, Ankara'da yeni kurulan Millî Hükûmet tarafından dâvet edildiğini, mükerrer dâvetler neticesinde gidip Meclis'te bir duâ ve tebrik konuşması yaptığını, M. Kemal ile aralarında herhangi bir münasebetin bulunmadığını iddia edip duruyordu.

Gerçeklerin bir bir ortaya çıkmasıyla da, bu cephenin sarsılmaya, çözülmeye, hatta yer yer çökmeye başladığına şahit olmaktayız.

Bugünlerde artık hiç kimse çıkıp yukarıdaki iddiaları seslendirme cesaretini gösteremiyor. Çünkü, ortaya çıkan konuyla ilgili hemen bütün bilgi ve belgeler, yarım asırlık red ve inkâr cephesinin iddialarını temelinden çürütüyor.

Görünen bir diğer manzara, başka kılavuz istemez derecede açık ve net: Medyadaki saldırganlıklar bir yana, henüz vizyona bile girmeyen bir film hakkında ayrıca resmî şikâyette bulunulması ve buna bağlı olarak soruşturma açılması cihetine gidilmesi, sözünü ettiğimiz panikleme halinin bâriz bir göstergesi olsa gerektir.

Çankaya kaynaklı "Said Nursî'den M. Kemal'e mektup" mahiyetindeki belgenin gün ışığına çıkartılması, ayrıca şahane bir

tetikleme etkisiyle, kuytularda duran başka bilgi ve belgelerin meydana çıkmasını da netice verdi.

Önümüzdeki süreçte, ortaya kim bilir daha ne bilgiler, ne belgeler çıkacak...

Beyannâmenin basım ve dağıtımı

Habertürk gazetesinin 4 Ocak 2011 tarihli sayısının manşet haberine konu olan belgeye göre, Said Nursî, M. Kemal'e hitaben 23 Kasım 1922 tarihli bir mektup yazmış.

Evvelâ, söz konusu belgenin asliyeti ve üzerindeki bilgilerin sıhhat derecesi hakkında bir çekince koyarak, bir ihtiyat payı bırakarak konuya öyle devam edelim.

Bu belgenin ve içerdiği bilgilerin doğruluğu kabul edilmesi halinde, karşımıza çok çarpıcı gerçeklerin çıktığını görmüş oluruz. Şöyle ki:

1) Mektubun ilk nüshaları

Said Nursî, resmî Zabıt Ceridesindeki kayda göre, bir önergeye binâen 9 Kasım'da (1922) bir "Hoşâmedî" merasimiyle Meclis Kürsüsüne dâvet ediliyor.

Önergeyi veren, Bitlis milletvekili ve arkadaşlarıdır. Bu önergeye dayanarak Said Nursî'yi kürsüye dâvet eden kişi ise, Meclis Reisi, yani M. Kemal'dir. (Aynı vesikada açıkça "Reis" diye yazıyor. Demek ki, muhakkak surette Meclis salonunda karşılaşmışlardır.)

İşte, bu tarihten yaklaşık iki hafta sonra, yani 23 Kasım'da da o meşhûr mektup yazılıp Meclis Reisine verilmiş.

Ortaya çıkan şahitli bir başka belgeye göre ise, aynı mektup ile ilgili olarak, 25 Kasım günü akşam saatlerinde M. Kemal ile Said Nursî Meclis Divanı'nda şiddetli bir münakaşaya tutuşmuşlardır.

Giresun mebusu Ali Sürûri Beyin (1880–1926) bu hadisedeki şahitliğine dair geniş bilgileri, Yeni Asya'nın manşet haberinden takip edebilirsiniz.

Ankara Millî Kütüphâne "06 mil YZA 9487"de kayıtlı olan Ali Sürûri Beye ait hatıra notlarından anlaşıldığı kadarıyla, Said Nursî, o mektubu sadece M. Kemal'e değil, diğer bazı mebuslara hitaben de yazmış ve bu husus, ayrıca sert ve hatta kırıcı bir münakaşaya sebebiyet vermiştir.

Bu vesikada dikkat çeken bir başka nokta, Said Nursî'nin M. Kemal'e Şafiî mezhebine göre "Târiküssalât, merdud–u

şahâdettir" düsturunu hatırlatmasıdır. Yani "Namazı terk edenin, şahitliği geçersizdir, merduttur."

Bediüzzaman, bu tartışma esnasında muhatabına "Meclisteki çoğunluğun namazı terk etmesi halinde, Şafiî mezhebine göre, o Meclisin hükmü de geçersiz olur" hatırlatmasında bulunuyor.

Bu defterdeki bilgiler, Tarihçe–i Hayat'ta ki bilgilerle büyük ölçüde örtüşüyor. M. Kemal'in safında yer aldığı anlaşılan mebusun hadiseyi "M. Kemal'e yontma" yönündeki bütün çabasına rağmen...

2) Matbaada basılan mektup

On maddelik Beyannâme'nin, ayrıca mebuslara hitaben kaleme alınmış bir nüshasının, 19 Ocak 1923'te Ali Şükrü Beye ait Tan Matbaasında basılmış olduğu hususu, tartışmasız bir gerçek.

Bunun ispatı mahiyetindeki belgeye, pekçok kaynaktan ulaşmak mümkün.

3) Hubab Risalesindeki nüsha

Meşhûr Beyanname, ayrıca 1923 yılı başlarında, muhtemelen Şubat veya Mart ayında yine Ali Şükrü Matbaasında basılan Hubab isimli eserin başına konulmuş.

Bu nüshada yer alan ifadeler, hemen hiç değiştirilmeden, Tarihçe–i Hayat ile Mesnevi–i Nuriye isimli eserlere de derc edilmiş durumda.

* * *

Bütün bilgi ve belgeler gösteriyor ki, Bediüzzaman'a ait bu on maddelik mektup, beyannâme, yahut hutbe niteliğindeki eser, sadece M. Kemal'e yazılan bir tek nüsha ile sınırlı değil, bunun en az dört versiyonu bulunmaktadır.

Kürdî'den Nursî'ye geçiş

Gariptir ki, M. Kemal'e hitaben yazılan nüsha ile 19 Ocak 1923 tarihli matbu nüshanın altında imza yerinde "Said–i Kürdî" diye yazılı iken, bir veya iki ay sonra basılan Hubab isimli eserin kapağında ise "Said Nursî" diye imza konulmuş.

Demek ki, Kürdî'nin terki ile Nursî'nin tercih edilmesi hadisesi, 1923 yılı Ocak ayından sonra vuku bulmuştur.

(7 Ocak 2011)

Hür Adam'ın mesajı

Faruk ÇAKIR'ın yazıları

Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin hayatını anlatan "Hür Adam" filminin "basın gösterimi"ni izleme imkânı bulduk. İstanbul Cevahir Alışveriş Merkezinde yapılan basın tanıtım gösterimine medya mensuplarının yoğun ilgisi, filmin gündem oluşturacağına işaret kabul edilebilir.

"Hür Adam"ın fragmanını ilk olarak geçen aylarda yapılan "Beyaz Sinema'nın 40 Yılı: 1970-2010 / Hor Görülen Bir Akımın Kilometre Taşları" başlıklı bir program esnasında izlemiş ve "'Hür Adam'ın, yeni filmlerin yapılması noktasında yönetmen ve senaristlere cesaret vermesini temenni edelim ve vizyona çıkmasını bekleyelim..." demiştik. (31 Ekim 2010)

Bir şekilde yakın tarihi anlatan hemen her film gibi, "Hür Adam" filmi de değişik tartışmalara sebep olacak. Basın gösterimi sonrası 'bir kısım medya'da yer alan değerlendirmelere bakılırsa, film vizyona girdiğinde tartışma daha da alevlenecek. Basın gösterimi sonrası yapılan bir haberde, "(Filmdeki) İki sahnede, Said Nursî'nin zehirlenmek istendiği görülüyor. Bu konu tarihçiler arasında tartışmalı. Ancak Nursî'ye karşı bir suikast girişiminde bulunulduğuna dair resmî kayıtlarda hiçbir bilgi yer almıyor" denilmiş. (Milliyet, 30 Aralık 2010)

Hemen soralım: "Resmî tarih kayıtlarında" yer almıyor diye, bu hadise olmamış diyebilir misiniz? Kayıtlarda yer almayan milyonlarca hadiseyi inkâr mı edeceğiz? Böyle bir hadisenin 'resmî kayıtlar'da yer alması—hele o dönem için—mümkün mü?

Yönetmenliğini Mehmet Tanrısever'in yaptığı "Hür Adam" filmi bazı 'tabu'ların tartışılmasına sebep olması bakımından da İnşâallah faydalı olacak. Bediüzzaman'ın hayatını 'kitap'lardan öğrenenler için filmde belki yeni bir 'bilgi' yok, ama verilen mesajların onları da etkileyeceği ve hatta gözyaşlarının akmasına sebep olacağı söylenebilir. Belki 'sulu göz' diyen olacak, ama filmi izlerken zaman zaman

bizim de gözlerimiz yaşardı...

Genel anlamıyla faydalı olacağına inandığımız bu filmde, 'Olmasaydı bir eksiklik olmazdı' diyebileceğimiz sahneler de var elbette. Hemen ifade edelim ki, bizim böyle değerlendirdiğimiz sahneler için 'iyi ki olmuş' diyenler de olabilir. Biz yine de 'tesbit' açısından bunları ifade edelim: Filmde, "Paşa'nın ölümünden 15 gün önce söylediği ifade edilen sözler" için 'Olmasaydı daha iyi olurdu' diyebiliriz. Ne maksatla söylendiği bile tartışılabilecek o sözler, ifade edildiği gibi "ölümünden 15 gün önce" değil, belki de "15 yıl önce"ye aittir. Malûm, "Akıbeti hayrola" tâbirimiz var. Kişi, bir anlamda "son nefesi"yle değerlendirilir. Ama bunu "Filmde böyle şeyler olur" diyerek karşılayanlar da olabilir.

Ayrıca Üstad'ın bir talebesinin bir noktada ona itiraz ediyormuş gibi görünmesiyle ilgili sahne de geniş kitleler açısından ilgisiz görülebilir.

Ama nihayetinde büyük emekler verilerek "Hür Adam" filmi çekildi. Bu vesile ile emeği geçen herkesi tebrik etmek lâzım. Temennimiz, Bediüzzaman'ın bu vesile ile geniş kitlelerce tanınması ve eserlerinin muhtaçlara ulaşması...

"Gözümde ne cennet sevdası var, ne cehennem korkusu. Cemiyetin, (...) imanı nâmına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur'ân'ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, cenneti de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, cehennemin alevleri içinde yanmağa razıyım. Çünki; vücudum yanarken, gönlüm gül-gülistan olur" (Tarihçe-i Hayat, s. 608) diyen "Hür Adam"ın mesajına bütün insanlık muhtaç vesselâm...

(31.12.2010)

Şahidi de var, belgesi de!

Bediüzzaman Said Nursî'nin hayatını anlatan "Hür Adam" filminin basın gösteriminin yapılması, 'ifsat şebekeleri'ni harekete geçirmiş görünüyor. Tevafuk olsa gerek, hem filmde, hem de Risâle-i Nur eserlerinde pek çok yerde 'ifsat komiteleri' tâbiri geçer... Yeri gelmişken o ifadelerin birini hatırlayalım: "Risâle-i Nur, otuz senelik müthiş bir zamanda gizli dinsiz ve ifsad komitelerinin hücumlarına rağmen îman hakîkatleri derslerini yüz

binler nüshalarıyla her tarafta neşrettiler ve binler kalemlerin gayretleriyle matbaalara ihtiyaç bırakmadan Kur'ân'ın bu yeni dersleri yayıldı, milyonlarca insanın îmanlarının takviyesine vesîle oldu." (Tarihçe-i Hayat, s. 31)

"Hür Adam"ın filmin engelleme çalışmalarına da hız verilmiş görünüyor. Bir yandan aleyhte yayın yapılıyor, bir yandan da hukukî engel için gayret sergileniyor. Bütün bu engelleme çalışmalarının ters teperek netice itibarıyla 'fayda'ya sebep olacağını tahmin ediyoruz.

"Bir kısım medya," filmdeki "Hür Adam"ın "Paşa"ya itiraz etmesi, onun önünde "bacak bacak üstüne atması" ve "ona kızıp odasından çıkması, kapıyı çarpması" sahnelerine itiraz ediyorlar. Dedikleri şu: "Bu sahnenin şahidi var mı? Kim 'Paşa'ya itiraz edebilir? İtiraz ettiği halde nasıl olur da 'kelle'sini koruyabilir?"

Tabiî ki kelimesi kelimesine bunu söylemiyorlar, ama itirazlarının özünde bu düşünceler var. Hemen ifade edelim ki, Bediüzzaman ile M. Kemal'in karşılaşması inkâr edilecek bir hadise değildir. Hem şahidi, hem de 'belge'si vardır. Şahitlerden biri olan (merhum) Abdülgani Ensari Efendi'nin anlattıkları yıllar önce yayınlanan kitaplarda yer almıştır. (Tekraren 2 Ocak 2011 tarihli Yeni Asya'da yayınlandı.) Bunun haricinde sözkonusu karşılaşma ve tartışmayla ilgili bilgiler Said Nursî'nin hayatını anlatan hemen her kitapta yer almıştır. Netice olarak bu 'bilgi' ilk defa bugün dile getiriliyor değil. Bu bilgilerin yayınlandığı kitaplar gizli kapaklı kitaplar da değil, neredeyse iki bin defa mahkemelere konu olmuş, haklarında dâvâ açılmış ve onlarca defa 'bilirkişi incelemesi'ne tâbi tutulmuştur. Tamamında da beraat eden bu eserlerde anlatılan bir karşılaşmayı, bir 'bilgi'yi inkâr etmek ve yalanlama cihetine gitmek için bugünü mü beklediniz?

Kabul ettirebileceklerini düşünseler, "Gönüllü Alay Kumandanı Molla Said"in, devrin yöneticileri tarafından Ankara'ya dâvet edildiğini ve "tören"le karşılandığını da inkâr edecekler! "Belge yok" diyorlar. Yarım asırdır basılan, okunan ve mahkemelerde yargılanan kitaplar delil olarak yetmez mi? Muhtemelen başka belgeler de vardır, ama 'resmî tarih'çiler, işlerine gelmediği için o belgeleri açıklamıyorlar...

Hem o dönemde yaşanan

her hadisenin belgesi mi var? Ya da 'belgesi yok' diye onlarca ve yüzlerce hadiseyi inkâr mı edeceğiz? Ona bakılırsa 'tek parti' devrinde yapılan yüzlerce yanlışın da 'belge'si yok! "Hiç yanlış yapılmadı" diye mi kabul edeceğiz? Belge olmaması, yapılan yanlışların olmadığını değil; gücü elinde bulunduranların "belge düşmanı" olduğunu da gösterir.

"Hür Adam" filmi vesilesiyle başlayan bu tartışmalar İnşâallah hayırlara vesile olacak. Genç nesil 'yakın tarih'imizde nelerin yaşandığını ve nelerin gizlendiğini biraz daha iyi anlayacak. "Belge"ler konuşacak, inkâr edenler mahcup olacak...

(02.01.2011)

Görüşme kaydı Youtube'da yokmuş!

Kaç gündür ifade etmeye çalışıyoruz, ihtiyaç hâsıl oldu, tekrarlamakta fayda var: Bediüzzaman Said Nursî'nin hayatı belgelere dayalı olarak biliniyor. Çünkü genç yaşında siyasî ve ilmî tartışmaların içinde bulunmuş, Selanik'te "hürriyete hitap"ta bulunmuş, 31 Mart hadisesinde isyan eden taburları isyandan vazgeçirmiş, Van'da talebeleriyle birlikte Ruslar'a ve Ermeni çetelerine karşı "gönüllü alay kumandanı" olarak mücadele etmiş... Sonraki yıllarda da ona zulmedenler dolayısıyla hayatı hep kayıt altında... Ya cezaevinde, ya gözetim altında ya da "hafiye"lerin kontrolünde... Böyle bir hayat için "belge yok" demek mümkün değil.

Bediüzzaman'ın hayatını kendilerince 'kontrol altına' almaya çalışanlarda belge vardır, ama bu belgeleri milletten gizliyorlar. Bediüzzaman çeyrek asır hapislerde tutulmadı mı? Sürgünden sürgüne gönderilmedi mi? Kaldığı evler kontrol altına alınmadı mı? Bütün bu işlerin kayıtsız olması mümkün mü? Eğer bu işlerin kayıtları tutulmadıysa, kabahat tutmayanlardadır. Yok, tutulduğu halde bu kayıtları imha edenler olduysa, yine onlar kabahatlidir. İmha edilmedi ve hâlen arşivlerde duruyorsa, bu

arşivleri açmayanlar, 'Belge yoktur' diyenler suçludur!

Düne kadar olmadığı iddia edilen bir belge ortaya çıktı ve konu ile ilgili tartışma alevlendi. Habertürk gazetesinde (4 Ocak 2011) yer alan belgeye göre Bediüzzaman, M. Kemal'e mektup yazmış. Aslında bu belgenin orijinal hâli bugüne kadar bilinmiyor olsa da, muhtevası 80 küsûr yıldır biliniyordu. Bediüzzaman'ın hayatını anlatan eserlerde, milletvekillerine dağıtıldığı ifade edilen 10 maddelik beyannâme, anlaşılan daha önce M. Kemal'e de 'mektup' olarak yazılmış. Belgeyi açıklayanlar "Bakın, M. Kemal'e kızmamış" diyorlar. İyi de zaten mektubun yazıldığı tarih belli ve anlaşılan bu mektup ve beyannâme sonrası aralarında tartışma yaşanmış.

Habertürk TV'de konuyu değerlendiren bir tarihçi, "Bediüzzaman ile M. Kemal'in yüzyüze görüştüğünün belgesi yok" demeyi sürdürdü. İyi de düne kadar bu beyannâme ya da mektup da inkâr ediliyordu, 'belge' olarak bilinmiyordu. Yarın bir gün o görüşmenin de 'belge'si ortaya çıkarsa ne diyecekler?

"Belge" yok diyorlar, ama var olan şahitleri ve belgeleri de görmezden geliyorlar. Konuyu anlatan kitaplar neredeyse bir asırdır meydanda, mahkemelere dahi konu olan eserlerdeki 'bilgi'lere bugün mü itiraz edilir?

Bunların anlayışına göre her görüşmenin, her bilginin illâ bir 'resmî belge'si olacak. Şahitler, konu ile ilgili kitaplar, anlatılanlar 'belge' sayılmıyor mu?

Sıkılmasalar, "Bediüzzaman ile M. Kemal'in iddia edilen görüşmesinin video kaydı Youtube'da yoktur, o halde bu görüşme olmamıştır" diyecekler!

Bakınız, bir film ve bir sahne nasıl da 'kule'leri sarsmaya başladı... Resmî tarihçilerin endişesini anlamak lâzım. İnsan üstü güçler atfettikleri kişilerin 'ikaz' edilmiş olmasına bile tahammül edemiyorlar. Bugün itibarıyla inkâr edilemeyen o mektupta Bediüzzaman ne diyor: "Şu inkılâb-ı azîmin (büyük inkılâbın) temel taşları sağlam gerek!"

Wikileaks belgeleri dünya siyasetinde yeni tartışmalara sebep olmuştu, bu 'belge' de yeni tartışmaları beraberinde getirecek. 'Belge' gizleyerek bu güne kadar gelenlerin işi, bundan sonra daha zor olacak...

(05.01.2011)

Hür Adam Bediüzzaman

İsmail KARTAL

Her Nur Talebesinin kalbinde, idrakinde sesiyle, yüzüyle, hitabıyla, gülmesiyle, ağlamasıyla bir Üstad figürü vardır. "Beni ziyarete gelmeyin, Nurları okuyun" emriyle sayfalarda Üstadlarıyla buluşma gayretinde olan Nur Talebeleri hem çok istiyor, hem de korkuyorlardı Bediüzzaman filminden.

Korkuyorlardı çünkü otuz beş yıl sürgün ve hapislerde geçmiş bir hayat, çocuk yaşta medrese hocalığı (profesör) makamına gelmiş bir âlim, bir bakıyorsunuz Kurtuluş Savaşında milis komutanı, bir bakıyorsunuz küffârın karşısında izzet-i İslâmiyeyi koruyan mücahid, bir bakıyorsunuz işgal kuvvetlerinin planlarını bozan vatanperver, bir bakıyorsunuz dâhilî fitneleri, etnik kavgaları durduran nâsih.

O kadar hızlı, heyecanlı ve zihinleri zorlayan gerçek bir hayat ki, doğru ve objektif olarak kim, nasıl ve ne kadar beyaz perdeye yansıtacak? Malûm tabular zayıflasa da hâlâ ayaktayken…

Ya olmazsa? Kalbimizdeki Üstadımız incinirse, eserlerdeki hakikatler saptırılırsa, tefekkürümüzdeki heybet, ses tonu, gülümsemesiyle zıt bir karakter çıkarsa...

İşte bu sebeple bütün Nur Talebeleri hem endişeyle, hem de isteyerek bekliyorlardı 7 Ocak tarihini.

İstiyorlardı, çünkü Üstadları gündeme gelecek, Nurlar gündeme gelecekdi. Hayatını bu millete adayan, ümmetin selâmeti için cehennemi göze alan bir adam varmış denecekdi. Millî birlik ve beraberlik, cehalete karşı ilim-irfanla, akan kanı durdurmak için...

Tüketim ve tüketim ötesi toplum modelinin zararlarını önlemek ve engellemek, din adamlarının dünyalık peşinde koşmadığını, koşmaması gerektiğini göstermek için...

Zalime karşı dik durup haykırılması gerektiğini göstermek,

bid'aların zararını ve şeâirin ihyasını ihtar etmek için...

İşte bu ve benzeri pek çok sebeple hem istiyor, hem istemiyorlardı.

7 Ocak öncesi Yeni Asya gazetesindeki ağabeylerle beraber ben de basın gösterimine katıldım. Filmi izlemek nasip oldu. Daha öncesinde, yapımcı Mehmet Tanrısever Beyi ziyaretimizde, "Eğer konuştuklarını, Üstad algısını filme aktarabilmişse, inşâallah çok iyi olacak" diye konuşmuştuk kendi aramızda.

Filmi izledim, âcizane filmin artı ve eksilerini paylaşmak istiyorum.

Filmde Üstadımız bizim anladığımız gibi anlatılmış.

Risâle-i Nur'dan çok önemli pasajlar aynen, hiç dokunulmadan nazara verilmiş.

Üstadımızın istiğnası çok iyi işlenmiş ve hâsseten gençlerin fark edip örnek alacağı şekilde sunulmuş.

Üstadımızın müsbet hareket ve iman hizmeti vurgusu bütün çıplaklığı ile gösterilmiş.

Dâhilî nifak tohumları neticesinde kanayan yara Kürt meselesi için çok dikkat çekici ve aynen Üstadımız ve eserlerdeki hakikatler öne çıkarılmış.

Cumhuriyetin ilânıyla beraber yapılan yanlışlar açık veya kapalı gösterilmiş ve Üstadın bu yanlışlara karşı dik ve karşı duruşu tatmin edici düzeyde öne çıkarılmış.

Üstadı canlandıran ve seslendiren Mürşid Ağa Bağ, rolünü büyük ölçüde iyi oynamış, hâssaten sesi zihinlerde marka olma seviyesine yaklaşmış.

Mimikleri ve duygu yansıtıcılığı, Üstadı tanımayanların zihninde iyi bir izlenim bırakacak seviyede.

Nurların yeni harfle neşri çok net ve doğru bir şekilde ustaca kurgulanmış.

Filmde Kürtçe konuşulması ayrı bir tat vermekle beraber, bazı yerlerde Üstadın Kürtçe cevap vermesi, bazen Türkçe cevap vermesi iyi bir seçim.

İzleyiciler Üstadı; kedileri, fareleri, ağaçları seven; çocuktu, cahildi, deliydi, casustu, sarhoştu, yaşlıydı demeyip herkese değer veren bir âlim olarak görecekler.

Birinci reisle görüşmesi, gerçeğine uzak değil, çok yakın da değil, ama bu şartlarda iyi kurgulanmış ve pervasız, hakkın hatırını her şeyin üstünde tutan bir portre öne çıkarılmaya çalışılmış.

Filmin eksik yönleri ise:

Oyunculuk açısından bazı figüranlar zayıf kalmış.

Film müzikleri harikulâde olmasına rağmen, filmde fark edilir şekilde öne çıkartılamamış.

Filmde Üstad'ın 1950'ye kadarki hayatı her karesiyle öne çıkarılması ve ağırlıklı olarak Risâle-i Nur'dan pasajların muhafaza gayreti biraz belgesel havası katmış.

Güldüren, ağlatan ve heyecanlandıran sahneler var, ama geçişler ve müzikler tam yedirilemediği için izlerken bazı fıtratlar yorulabilir.

Üstadın talebeleri çok zayıf kalmış. Hâsseten Zübeyir Ağabey tam olmamış. Ama en çok dikkatimi çeken, ağabeylerin şapka takması.

Şamlı Hafız Ağabeyin önceleri taktığını, Üstadın ona hüsn-ü zanla yaklaştığını ve kavl-i leyyinle bıraktırdığını biliyoruz. Ancak diğer saff-ı evveller, hâssaten Zübeyir Ağabeyin takmaması lâzım geliyordu.

Hâsıl-ı kelâm; filme giden ağabeyler mendillerini unutmasınlar, çünkü çok ağlayacaklar. Genç kardeşlerimiz, bir kahramanın hayatını aynen aktarma gayreti taşıyan bir yönetmenin, hakikati hayale feda etmemesi mertliği neticesinde belgesel tarzında bir film algısıyla gitsinler.

Bu film bazı sahneleriyle, mesajlarıyla, doğru Üstad figürüyle ilân ve neşir hizmetine çok katkı sağlayacaktır.

Bundan sonraki film için:

Afyon hapsinde başlayan işkence ve zulümleri öne çıkaran…

Talebelerin sadakat ve gayretiyle beraber müdafaalarının nazara verildiği…

Bekir Berk Ağabeyin kahramanlıklarıyla beraber yurt genelinde Nur'un fütuhatının işlendiği…

Ara ara hatıralarla, diğer sürgün ve hapislerdeki zulümlerle işlendiği…

Nurların matbaalarda basılması, yurt genelinde atılan Nur tohumları ve inşaa edilen Kur'ân medeniyeti ve tekniğe meydan okuyan iman hakikati...

Neden olmasın?

Bütün Nur Talebelerinden, Üstad âşıklarından ricam; lütfen bu filme yalnız gitmeyi düşünmesinler; akrabalarını, arkadaşlarını, tanıdıklarını, talebelerini yani kimi bulurlarsa onu, herkesi götürmeyi düşünsün ve buna çalışsınlar…

Selâmetle…

(01.01.2011)

Abdülgani Ensari Efendi

Mehmet Selim MARDİN

MOLLA Said'in Mardin hayatında çok özel bir yeri olan, Ensari ailesinin önemli ve değerli simalarından biri de şüphesiz Abdülgani Beydir. Kaderin bir cilvesi olarak Bediüzzaman bu mübarek ailenin, değerli ferdi olan Abdülgani Beyle Ankara'da bir araya gelir.

"İstanbul'un İngilizler tarafından işgal edildiği yıllarda Bediüzzaman da oradadır ve işgal kuvvetlerine karşı cesur mücadelelerde bulunur. Bediüzzaman'ın bu kahraman mücadelesini yakından takip eden Ankara hükûmeti, onu dâvet eder. Önceleri 'Ben tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade, burayı daha tehlikeli görüyorum' diyerek bu dâvete yanaşmasa da, ısrarlı teklifler üzerine 1922 yılı Kurban Bayramından bir hafta kadar evvel trenle Ankara'ya gider. İstasyonda kalabalık bir halk topluluğu ve milletvekilleri tarafından karşılanır. Zamanın Siverek Milletvekili Yüzbaşı Abdülgani Ensari ile Bediüzzaman arasında o günlere ait şöyle bir lâtife cereyan eder:

"3 Temmuz 1922 Perşembe günü Kurban Bayramı arefesinde Bediüzzaman, Ensari'ye: 'Ensari! Yarın Said'in başını kesecekler' der.

"Ensari de bu cümledeki inceliği ve tevriyeyi anlayamaz ve 'Nasıl olur efendim?' diye telâş eder.

"Bediüzzaman bu lâtifeyi ona şu şekilde izah eder: 'Said kelimesinden 'sin' harfi kaldırılsa, yani baş harfi olan 'sin' kesilirse, geriye 'iyd' kalır ki, o da bayram demektir. Yarın Kurban Bayramıdır." [1]

"Abdülgani Bey (Ensari, 1885, Mardin), Şeyh İsmail Efendi'nin oğludur. 23 Mayıs 1906'da Harbiye Mektebi aşi-

1- Bilinmeyen Taraflarıyla B. S. N., s. 258.

ret sınıfına girdi ve 1 Temmuz 1909'da süvari teğmen rütbesiyle orduya katıldı. 30 Kasım 1911'de üsteğmen oldu; Birinci Dünya Savaşı'nda Doğu cephesinde gösterdiği başarılarıyla gümüş muharebe liyakat madalyası aldı. 1 Mart 1918'de yüzbaşı oldu. Siverek jandarma komutanı iken Millî Mücadele'ye katıldı, Siverek milletvekili olarak 18 Ağustos 1920'de Meclis'e girdi. 16 Mayıs 1921'de Şeyh Sunusi refakatinde görev yapmak üzere üç ay izinli sayıldı. (Şeyh Sunusi, İttihatçıların Trablusgarb Savaşı sırasında ilişki kurdukları, Birinci Dünya Savaşı sırasında cihad ve Teşkilât-ı Mahsusa çalışmaları kapsamında İstanbul'a gelen, mütarekede Bursa'ya, daha sonra Millî Mücadele döneminde Ankara'ya giderek, Doğu gezisine çıkan zâttır.) Abdülgani Efendi 6 Mart 1922'de Musul'da görevlendirildi. 2. dönemde Mardin milletvekili oldu, 30 Mart 1927'de emekliye ayrılarak Mardin'e döndü. 17 Eylül 1974'te öldü." [2]

Abdülgani Bey, yörede Millî Mücadele karşıtı faaliyetlerin önlenmesinde etkili oldu. Bediüzzaman'ın Cumhuriyetin kuruluş döneminde yaşanan havayı yansıtan görüşlerini, Abdülgani Beyin aktardığı hatıralarından çok net bir şekilde öğrenebiliyoruz.

1972 yılında Mardin'e bir dâvâ takibi için gelen Nur'un avukatı Bekir Berk'le kalabalık bir cemaatin huzurunda Seyyid Ahmet Ensari'nin evinde görüşen Abdulgani Bey, Bediüzzaman'ın Mecliste M. Kemal'e namaz konusunda çok hiddetlendiğini, hatta daha ileri giderek iki parmağını gözlerine yöneltti̇ğini, araya giren milletvekilleri sayesinde olayın yatıştırıldığını ve bu olaydan sonra kendisi ve diğer milletvekili arkadaşları ile beraber Bediüzzaman'a bir zarar gelme ihtimali karşısında endişe duyduklarını anlatır. Bu anekdotu, hadiseyi bizzat dinleyen M. Derviş Nurdağ Beyden öğreniyoruz.

1973 yılında yine Abdülgani Beyi vefatından önce hasta hâliyle ziyaret eden Abdülkadir Badıllı'nın tesbit ettiği değerli hatıralara kulak verelim:

"Bediüzzaman Hazretleri İstanbul'dan Ankara'ya ilk geldiği günlerde daha önceleri de

2- Mardin Aşiret-Cemaat-Devlet, Tarih Vakfı Yay, s. 240.

birbirimizi tanıdığımız için, sık sık görüşüyorduk. Ankara'ya geldikten bir müddet sonra, mebusları namaza dâvet etti. Bir beyannâme yazıp neşretmişti. Bu mevzuda Atatürk ile münakaşaları esnasında ben hazır idim. Atatürk'ün hiddetli bağırmasına karşı, Bediüzzaman daha çok şiddetli ve hiddetli bir şekilde bağırarak, ona karşı namazı ve İslâm şeâirini müdafaa etti. Münakaşanın tam ortasında, yani ikisi karşılıklı sert konuşurlarken; Sultan Abdülhamid'in meşhur müezzini Hafız Hüseyin Efendi meclis mescidinde 'Allahu Ekber Allahû Ekber' diye Ezan-ı Muhammediye'ye başlar başlamaz, Bediüzzaman o şiddetli münakaşayı dakikasında bırakarak, namaz yerine koştu."

Yine Abdülgani Ensari der ki:

"Bir gün Üstâd Hazretleri bana dedi ki: 'Ey Ensari! Ben senin ceddin olan Ebâ Eyyûbe'l-Ensârî'nin yanından müsellah olarak gelmiştim.'

"Dedim: 'Seyda o hangi silâhtır?'

"Dedi: 'O silâh Kur'ân'dır.'"

Abdülgani Ensari başka bir hatırasını da şöyle anlatmıştı:

"M. Kemal Paşa, heykelini yaptırmaya ilk teşebbüs ettiği sıralarda, Üstad Hazretleri ona hitaben uzun bir mektup yazdı ve Paşa'nın yâverine verdi, M. Kemal Paşa'ya vermesini söyledi. O mektubu ben de görmüş ve çok korkmuştum. Hatırımda kalan birkaç cümlesi şöyle idi:

'Nasıl ki mestûr olduğu zaman, sair insan ve mahlûkat görmezler. Amma eğer insan avret yerini açar, dolaşırsa; o zaman herkese maskara olur. Aynen öyle de, bu sanem ve heykel dahi, âlem-i İslâm'ın bin seneden beri bayraktarlığını yapmış bu milleti temsil etmediği gibi, gayet ahmak ve divane birisinin avret yerini açarak halka teşhir eder misüllü bir hamakat ve maskaralıktır. Bu millet için yapılacak heykel; yol, köprü, mektep vesâire gibi hizmetlerdir.'"

Merhum Abdülgani Ensari, bir başka hatırasını da şöyle anlatır:

"O sıralarda Şeyh Sunusi de Ankara'ya gelmişti. Ben onunla da dostluk kurmuştum. Bir akşam evime götürdüm. Dolayısıyla o akşam Üstad'ın sohbetinde bulunamadım. Sair zamanlarımda mutlaka Üstad'ın sohbetlerinde bulunurdum. Sabahleyin beni gördü, 'Ensari!' dedi, 'Sizin Mardin tüccarları nereye ticaret yaparlar ve yüzde kaç kazanırlar?'

"Dedim: 'Efendim, ekseriyâ Bağdat'a gider gelirler ve yüzde ancak on beş kadar kâr ederler...'

"Dedi: 'Peki yüzde yüz kârlı bir ticaret olan ve sana çok daha yakın dün akşamki ticareti niye yapmadın?'

"Dedim: 'Seyda, dün akşam misafirim Şeyh Sunusi idi, onun için gelemedim.'

"Dedi: 'Neden onu da mahrum bıraktın?'"

Son olarak, yine Abdülgani Ensari Efendi, bir başka hatırasını da şöyle anlatmıştır:

"Üstad Hazretleri'nin Ankara'dan ayrılacağı yakın günlerde, bir gece rüyamda gördüm ki: 'Peygamber Efendimiz (asm) sahabe ve yârânı ile birlikte, tam Meclis'in üstünden göğe doğru uçarak yükselip gittiler! Tâ, kayboluncaya kadar gittiler. Ben sabahleyin rüyamı Üstâd Hazretlerine hikâye ettim. Çok üzüldü, müteessir oldu. Epey düşündü, sonra bana dedi: 'Ey Ensari! Bu rüya işaret ediyor ki; artık sizin meclisinizde iman nuru, maneviyât ve ruhaniyyat tesiri uçtu gitti…'[3]

(02.01.2011)

3- Bediüzzaman Said Nursî Mufassal Tarihçe-i Hayatı, s. 572-573.

SAİD NURSÎ'NİN, İLK MECLİS'TE MUSTAFA KEMAL'E DE OKUNAN 10 MADDELİK BEYANNÂMESİ

İstanbul'daki çok ehemmiyetli ve muvaffakıyetli hizmetinden, Türk Milletine pek ziyade menfaatler husûle geldiğini müşahede eden Ankara hükûmeti, Bediüzzaman'ın kıymet ve ehemmiyetini takdir ederek, Ankara'ya davet ederler.

M. Kemal Paşa, şifre ile davet etmiş ise de, cevaben, "Ben, tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade burayı daha tehlikeli görüyorum" demiştir.

Üç defa şifre ile davet ediliyor. Eski Van Valisi, dostu mebus Tahsin Bey vasıtasıyla davet edildiği için, nihayet karar verir ve Ankara'ya gelir.

Ankara'da alkışlarla karşılanır; fakat, ümit ettiği muhiti bulamaz. Kendisi, Hacı Bayram civarında ikamet eder. Meclis-i Mebusan'da dîne karşı gördüğü lâkaydlık ve Garblılaşmak bahanesi altında Türk milletinin kudsî mefahir-i tarihiyesi olan şeair-i İslâmiyeden bir soğukluk gördüğü için, mebusların ibadete, bilhassa namaza müdavim olmalarının lüzûm ve ehemmiyetine dair bir beyannâme neşreder ve mebuslara dağıtır; Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal'e okur.

O beyannâme şudur:

'Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek'

Ey mücahidîn-i İslâm, ey ehl-i hâl ve akd!

Bu fakirin bir meselede on sözünü, birkaç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum.

1. Şu muzafferiyetteki harikulâde nîmet-i İlâhiye bir şükran ister ki, devam etsin, ziyade olsun. Yoksa, nimet böyle şükür görmezse, gider. Madem ki Kur'ân'ı Allah'ın tevfîkıyla düşmanın hücumundan kurtardınız; Kur'ân'ın en sarih ve en kat'î emri olan salât gibi ferâizi imtisâl etmeniz lâzımdır, ta onun feyzi, böyle harika sûretinde üstünüzde tevâlî ve devam etsin.

2. Âlem-i İslâmı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız; lâkin, o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeâir-i İslâmiyeyi iltizam ile olur: Zira, Müslümanlar İslâmiyet hasebiyle sizi severler.

3. Bu âlemde, evliyâullah hükmünde olan gazi ve şühedâlara kumandanlık ettiniz; Kur'ân'ın evâmir-i kat'iyesine imtisâl etmekle öteki âlemde de o nurânî güruha refik olmaya çalışmak, âl-i himmetlilerin şe'nidir: Yoksa, burada kumandan iken, orada bir neferden istimdâd-ı nur etmeye muztar kalacaksınız. Bu dünya-i deniye, şan ve şerefiyle öyle bir meta değil ki, aklı başındaki insanları işbâ etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzat olsun.

4. Bu millet-i İslâmın cemaatleri, her ne kadar bir cemaat namazsız kalsa, hatta fasık da olsa, yine başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hatta, umum Şarkta, umum memurlara dair en evvel sordukları sual bu imiş: "Acaba namaz kılıyorlar mı?" derler. Namaz kılarsa, mutlak emniyet ederler, kılmazsa, ne kadar muktedir olsa, nazarlarında müttehemdir.

Bir zaman, Beytüşşebap aşâirinde isyan vardı. Ben gittim, sordum:

"Sebep nedir?"

Dediler ki:

"Kaymakamımız namaz kılmıyordu; öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?" Halbuki, bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkıya idiler.

5. Enbiyânın ekseri şarkta ve hükemanın ağlebi garbda gelmesi Kader-i Ezelî'nin bir remzidir ki, şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdir, akıl ve felsefe değildir. Madem Şarkı intibaha getirdiniz; fıtratına muvafık bir cereyan veriniz. Yoksa, sa'yiniz ya hebaen mensura gider veya sathî kalır.

6. Hasmınız ve İslâmiyet düşmanı İngiliz, dindeki kayıtsızlığ'ınızdan pek fazla istifade ettiler ve ediyorlar. Hatta diyebilirim ki, Yunan kadar İslâma zarar veren, dinde ihmalinizden istifade eden insanlardır. Maslahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına, bu ihmali a'mâle tebdil etmeniz gerektir. Görülüyor ki, İttihatçıların o kadar azim sebatı ve fedakârlıklarıyla, hatta İslâmın şu intibahına da sebep oldukları halde, bir kısmı dinde laubalilik tavrını gösterdikleri için, dahildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar, dindeki ihmallerini görmedikleri için, onlara takdir ve hürmet verdiler ve veriyorlar.

7. Âlem-i küfür, bütün vesâitiyle ve medeniyetiyle, felsefesiyle, fünûnuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâma hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettiği halde, âlem-i İslâma dinen galebe edemedi. Ve dahilî bütün firâk-ı dâlle-i İslâmiye de, birer kemmiye-i kalîle-i muzırra sûretinde mahkûm kaldığı ve İslâmiyet, metanetini ve salâbetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, laubaliyâne Avrupa medeniyet-i habîsesinden süzülen bir cereyan-ı bid'akârâne, sînesinde yer tutamaz. Demek, âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâbvârî bir iş görmek, İslâmiyetin desatirine inkıyad ile olabilir, başka olamaz, hem olmamış; olmuş ise, çabuk ölüp, sönmüş.

8. Zaaf-ı dîne sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihanesi yırtılmaya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zaman-ı zuhuru geldiği bir anda, lâkaydane ve ihmalkârâne müsbet bir iş görülmez. Menfice, tahripkârâne iş ise; bu kadar rahnelere maruz kalan İslâm, zaten muhtaç değildir.

9. Sizin muzafferiyetinizi ve hizmetinizi takdir eden ve sizi seven, cumhur-u mü'minîndir ve bilhassa tabaka-i avâmdır ki, sağlam Müslümanlardır; sizi ciddi sever ve tutar ve size minnettardır ve fedakârlığınızı takdir ederler. Ve intibaha gelmiş en cesim ve müthiş bir kuvveti

size takdim ederler. Siz dahi, evâmir-i Kur'âniyeyi imtisâl ile onlara ittisâl ve istinad etmeniz, maslahat-ı İslâm nâmına zarurîdir. Yoksa, İslâmiyetten tecerrüd eden bedbaht, milliyetsiz, Avrupa meftunu frenk mukallitlerini avam-ı Müslimîne tercih etmek maslahat-ı İslâma münafi olduğundan, âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdat edecektir.

10. Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa, hayatından vazgeçmiş mecnun bir cesur lâzım ki; o yola sülûk etsin. Şimdi, yirmi dört saatten bir saati işgal eden namaz gibi zaruriyat-ı diniyenin imtisalinde yüzde doksan dokuz ihtimâl-i necat var; yalnız gaflet, tenbellik haysiyetiyle, bir ihtimal zarar-ı dünyevî olabilir: Halbuki, ferâizin terkinde, doksan dokuz ihtimâl-i zarar var. Yalnız, gaflete, dalâlete istinad eden tek bir ihtimal-i necat olabilir.

Acaba dine ve dünyaya zarar olan ihmal ve feraizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder? Bahusus, bu mücahidîn kumandanlar ve büyük meclis taklit edilir. Kusurlarını millet ya taklit veya tenkit edecek ikisi de zarardır. Demek, onlarda hukûkullah, hukûk-u ibadı da tazammun ediyor. Sırr-ı tevatür ve icmaı tazammun eden ve hadsiz ihbârâtı ve delâili dinlemeyen ve safsata-i nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla hakiki ve ciddi iş görülmez.

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclisin şahsiyet-i maneviyesi, sahip olduğu kuvvet cihetiyle, mana-i saltanatı deruhte etmiştir. Eğer, şeâir-i İslâmiyeyi bizzat imtisal etmek ve ettirmekle mana-i hilâfeti dahi vekaleten deruhte etmezse, hayat için dört şeye muhtaç, fakat an'ane-i müstemirre ile günde laakal beş defa dîne muhtaç olan şu fıtratı bozulmayan ve lehviyat-ı medeniye ile ihtiyacat-ı ruhiyesini unutmayan milletin hâcât-ı dîniyesini meclis tatmin etmezse, bilmecburiye, mana-i hilafeti tamamen kabul ettiğiniz isme ve resme ve lafza verecek ve o mânâyı idame etmek için kuvveti dahi verecek. Halbuki, meclis elinde bulunmayan ve meclis tarîkıyla olmayan böyle bir kuvvet, inşikak-ı asaya sebebiyet verecektir. İnşikak-ı asa ise, "Allah'ın dînine ve Kur'ân'a hep birlikte sımsıkı sarılın." *(Âl-i İmran*

Sûresi: 103.) âyetine zıttır. Zaman, cemaat zamanıdır. Cemaatin ruhu olan şahs-ı mânevî daha metindir ve tenfîz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedirdir. Halife-i şahsî, ancak ona istinad ile vezâifi deruhte edebilir. Cemaatin ruhu olan şahs-ı manevî eğer müstakim olsa, ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa, pekçok fena olur. Ferdin iyiliği de, fenalığı da mahduttur; cemaatin ise gayr-i mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenalıkla bozmayınız. Bilirsiniz ki, ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız İslâmın şeâirini tahrip ediyorlar. Öyle ise, zaruri vazifeniz, şeâiri ihya ve muhafaza etmektir. Yoksa, şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımdır. Şeâirde tehavün, zaaf-ı milliyeti gösterir; zaaf ise, düşmanı tevkif etmez, teşcî eder.

“Hasbünallah ve ni'me'l-vekil. / Allah bize yeter O ne güzel vekildir.” *(Âl-i İmran Sûresi: 173.)*

“Ni'me'l-mevlâ ve ni'me'n-nasîr. / O ne güzel dost ve O ne güzel yardımcıdır.” *(Enfal Sûresi: 40.)*

Bu mebusana hitap, namaz kılanlara altmış mebus daha ilâve eder. Namazgâh olan küçücük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir.

Bu parça, mebuslara ve umum kumandanlara ve ulemalara okutturulmakla, reisle şiddetli bir münakaşaya sebebiyet verir.

Birgün divân-ı riyasette, elli-altmış mebus içinde, karşılıklı fikir teâtisinde, M. Kemal Paşa, “Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi, yüksek fıkirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilaf verdiniz” der.

Bu söz üzerine, Bediüzzaman, birkaç makul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak, “Paşa, Paşa! İslâmiyette, îmandan sonra en yüksek hakîkat namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduddur” der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

(Bediüzzaman Said Nursî Tarihçe-i Hayatı, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-Mart 2006)

LÛGATÇE

ağleb: Çoğunluğu, galibi.
a'mâl: Ameller.
an'ane-i müstemirre: Devam ede gelen örf, âdet ve gelenekler.
cereyan-ı bid'atkârâne: Dinin aslında olmayan, sonradan ihdas edilen adetleri dine sokuşturmaya çalışarak, dine zarar verme hareketi.
cumhur-u mü'minîn: Mü'minlerin umumu.
delâil: Deliller.
desâtir: Düsturlar.
dünya-yı deniyye: Adi, kıymetsiz dünya.
ef'âl: Fiiller.
ehl-i hâl ü akd: Zor meseleleri halledip sonuca bağlayanlar.
evâmir-i kat'iye: Kesin emirler.
evâmir-i Kur'âniye: Kur'ân'ın emirleri.
ferâiz: Farzlar.
fırak-ı dâlle-i İslâmiye: İslamdan sapmış gruplar.
fıtrat: Yaratılış.
frenk: Avrupalı.
fünun: Fenler.
gürûh-u mücâhidin: Mücahidler grubu.
hâcât-ı diniye: Dinî ihtiyaçlar.
hebâen: Boşu boşuna.
hukuk-u ibâd: Kul hakları.
hukukullah: Allah'ın hukuku.
hükema: Filozoflar
icmâ': Fikir birliği.
idame: Devam etme, ettirme.
ihtimal-i helâket: Helâk olma ihtimali.
ihtimal-i necat: Kurtuluş ihtimali.
iltizam: Lüzumlu görme, kabul etme.
inkılâb-ı azîm: Büyük değişim.
inkılâbvâri: İnkılâba benzer değişim, inkilâb gibi.
inkıyad: Boyun eğme.
inşikak-ı âsâ: Birliğin bozulması, bölünme.
intibah: Uyanma.
istimdad-ı nur: Nur ve aydınlık için yardım isteme.
işbâ: Doyurma.
ittisal: Ulaşma, bitişme, birleşme.
kemmiye-i kalile-i muzırra: Az miktarda zarar veren.
lâakal: En azından.
lehviyat-ı medeniye: Medeniyetin gayrimeşru eğlenceleri.
maslahat-ı İslâmiye: İslamın faydası, menfaati.
meclis-i âli: Yüce meclis.
medeniyet-i habise: Pis medeniyet.
medeniyet-i sefihane: Sefahate düşkün medeniyet.
mücâhidîn-i İslâm: İslâm mücahidleri, İslâm için çalışanlar.
rahne: Gedik, yarık, yıkık ve bozuk yer.
sa'y: Çalışma, çaba.
safsata-i nefis: Nefsin saçmalaması, yalan ve uydurması.
salâbet: Sağlamlık, kuvvetli bağlılık.
salât: Namaz.
sırr-ı tevatür: Bir sözün nesilden nesile sözüne güvenilir büyük bir kalabalık tarafından nakledilmesi sırrı.
sülûk: Yol alma.
şahsiyet-i mâneviye: Manevi şahsiyet.
şeâir-i İslâmiye: İslâma ait semboller, simgeler.
tazammun: İçine alma.
tehâvün: Ehemmiyet vermemek, önemsememek.
tenfiz-i ahkâm-ı şer'iye: Dini hükümlerin yerine getirilmesi.
teşcî: Cesaretlendirme.
tevâlî: sürüp gitme.
tevkif: Tutma, durdurma.
vesait: Vasıtalar.
vesvese-i şeytan: Şeytanın vesvesesi.
zaaf-ı din: Dinî zayıflık.
zaruriyat-ı diniye: İman edilmesi mutlaka gerekli olan dinin esasları.

M. Kemal beni iki defa davet etti

Mustafa Kemal iki defa şifre ile Van vilâyetinin eski valisi ve benim dostum Tahsin Beyin vasıtasıyla beni, neşredilen Hutuvât-ı Sitte'ye mükâfaten taltif için Ankara'ya celb etti, gittim. Şeyh Sinusî Kürtçe lisanı bilmediğinden, beni onun yerinde üç yüz lira maaşla vilâyât-ı şarkıye vâiz-i umumîsi, hem meb'us, hem Diyanet Riyaseti dairesinde, Dârü'l-Hikmet âzâlarıyla beraber, eski vazifemle memnun etmek ve benim Van'da temelini attığım Medresetü'z-Zehrâ ve şark dârülfünunuma Sultan Reşad'ın verdiği on dokuz bin altın lira, iki yüz mebus içinde yüz altmış üç mebusun imzasıyla yüz elli bin banknota iblâğ edilerek kabul edildiği halde, ben Beşinci Şua aslının verdiği haberin bir kısmını, orada bir adamda gördüm. Mecburiyetle o çok ehemmiyetli vazifeleri bıraktım. Ve "Bu adamla başa çıkılmaz, mukabele edilmez" diye, dünyayı ve siyaseti ve hayat-ı içtimaiyeyi terk edip yalnız imanı kurtarmak yolunda vaktimi sarf ettim.

(Şuâlar, On Dördüncü Şuâ, s. 562)

Divan-ı riyasetteki münakaşa

Ankara'da, divan-ı riyasetinde Mustafa Kemal'le münakaşa zamanında, ona karşı dedim: "Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur."

Ankara'da, divan-ı riyasetinde Mustafa Kemal'le münakaşa zamanında, ona karşı dedim: "Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur." Yüzüne şiddetli mukabele ettiğim halde bana karşı ihanet ve hakarete cesaret edemediği halde, burada küçük bir zabit ve bir çavuş, o ihaneti ve hakareti yaptılar. Maksatları beni hiddete getirip bir mesele çıkarmak olmasından, hıfz ve inayet-i İlâhiye bana

sabır ve tahammül verdi.

(Emirdağ Lâhikası, s. 168, Yeni Asya Neş.)

Hem Ankara'da, divan-ı riyasetinde, pek çok meb'uslar varken Mustafa Kemal şiddetli bir hiddetle divan-ı riyasetine girip, bana karşı bağırarak: "Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazıp içimize ihtilâf verdin." Ben de onun hiddetine karşı dedim: "Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduddur." Dehşetli bir put kırdım.

Hazır mebus dostlarım telâş ettikleri ve her halde beni ezeceklerini tahmin ettikleri sırada, bana karşı bir nev'î tarziye verip o mecliste hiddetini geri alması, adeta dehşetli bir kuvveti ve hakikati hissedip geri çekilmesi, ikinci gün hususî riyaset odasında, Hücumat-ı Sitte'nin Birinci Desise içinde bulunan "Meselâ, Ayasofya Camii ehl-i fazl ve kemalden, ilâ ahir..." cümlesinden başlayan, tâ İkinci Desiseye kadar, bir saat tamamen ona söyledim.

Bütün hissiyatını ve prensibini rencide ettiğim halde bana ilişmemesi, hatta taltifime çok çalışması, katiyen bu üç cebbar fevkalade kumandanların bu üç acip haletleri, adeta eski Said'den korkmaları, şüphesiz ki Risâle-i Nur'un, ileride kahraman şakirtlerin şahs-ı manevisinin harika bir kuvveti ve Risâle-i Nur'un parlak bir kerametidir.

(Emirdağ Lâhikası, s. 214, Yeni Asya Neş.)

Birgün divan-ı riyasette, elli-altmış mebus içinde, karşılıklı fikir teatisinde, M. Kemal Paşa, "Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilâf verdiniz" der.

Bu söz üzerine, Bediüzzaman, birkaç makul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak, "Paşa, Paşa! İslâmiyette, îmandan sonra en yüksek hakîkat namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükmü merduddur" der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

(Tarihçe-i Hayat, s. 128, Yeni Asya Neş.)

Ankara'da divan-ı riyasette, Afyon kararnamesinin yazdığı gibi, Mustafa Kemal hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çağır-

dık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilâf verdin." Ona karşı, "İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan hâindir, hâinin hükmü merduttur" diye kırk elli mebusun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nev'î tarziye verip hiddetini geri aldıran…

(Şuâlar, s.387, Yeni Asya Neş.)

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil, top güllesi gibi ses ve patlak verecekti. Dîvan-ı Harb-i Örfîde ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı dîvan-ı riyasette şiddetli ve dokunaklı müdafaa eden bir adam, on sekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu ittiham eden, elbette bir garazla eder.

(Tarihçe-i Hayat, s. 351, Yeni Asya Neş.)

Eğer şer'an intihar caiz olsaydı, elbette Rusun Başkumandanının ve İstanbul'u işgal eden İtilâfçıların Başkumandanlarının kendi idam etmek vaziyetlerine ve divan-ı riyasette elli meb'usun huzurunda ilk Reisicumhurun şiddetli hiddetine karşı tezellüle tenezzül etmeyen bir adam, elbette pek çok defa bir âdi jandarma ve gardiyanın ve âdi bir memurun tahkirkârâne ihanetleri ve iftiraları ve tazipleri ve ağır tâcizlerini gören adama, elbette ölüm yüz defa hayattan daha ziyade ona hoş gelir.

(Emirdağ Lâhikası, s. 359, Yeni Asya Neş.)

LÛGATÇE

divan-ı riyaset: Reislik, başkanlık makamı.
merdut: Reddedilmiş. Kabul edilmemiş.
tarziye: Özür dileme.

Mustafa Kemal'in tekliflerini neden kabul etmedim?

Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâsı taşıyan Risâle-i Nur meydana gelmezdi.

Mühim bir suale hakikatli bir cevaptır.

Büyük memurlardan bir kaç zat benden sordular ki: "Mustafa Kemal sana üç yüz lira maaş verip, Kürdistana ve vilâyât-ı şarkiyeye, Şeyh Sinûsî yerine vâiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin, ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdun" dediler.

Ben de onlara cevaben dedim ki: Yirmişer, otuzar senelik hayat-ı dünyevîyeyi o adamlar için kurtarmadığıma bedel, yüz binler vatandaşa, herbirisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risâle-i Nur, o zâyiatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâsı taşıyan Risâle-i Nur meydana gelmezdi. Hattâ ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim: Eğer Ankara'ya gönderilen Risâle-i Nur'un şiddetli tokatları için beni idama mahkûm eden zâtlar, Risâle-i Nur ile imanlarını kurtarıp idam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahit olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim.

(...)

Sonra o zâlim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler: "Sen, yirmi senedir bir tek defa takkemizi başına koymadın. Eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın, eski kıyafetinle bulundun. Halbuki on yedi milyon bu kıyafete girdi."

Ben de dedim: On yedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupaperest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer'iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense, azîmet-i

şer'iye ve takvâ cihetiyle, yedi milyar zatların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yirmi beş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terk eden adama "İnat ediyor, bize muhaliftir" denilmez. Haydi, inat dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilâyetin hükûmetleri onu bozmadı; siz neci oluyorsunuz ki, beyhude hem milletin, hem hükümetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz? Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikinizle yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve mânen yirmi seneden beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip, faydasız kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz. Bu halde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terk ediyorum. Ne yaparsanız minnet çekmem dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu.

Son sözüm: Hasbünallah ve ni'me'l-vekil (Bize Allah yeter. O ne güzel vekildir. / Âl-i İmrân Sûresi: 3: 173)

"Allah bana yeter. Ondan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ben O'na tevekkül ettim. Yüce Arşın Rabbi de O'dur." (Tevbe Sûresi: 9: 129.)

(Şuâlar, On İkinci Şuâ, s. 460)

YENİ ASYA'DA MANŞETLER

31 Aralık 2010

Tartışılan sahnenin ardındaki gerçekler

HÜR ADAM FİLMİNDE SAİD NURSÎ'NİN M. KEMAL'LE KARŞI KARŞIYA GELDİĞİ SAHNE GÜNDEMİN BAŞ SIRASINA YERLEŞEREK HARARETLİ TARTIŞMALARI BAŞLATTI.

M. KEMAL'İN DAVETLERİYLE ANKARA'YA GİTTİ

İstanbul'da İngiliz işgaline karşı verdiği mücadele takdirle karşılanan Bediüzzaman, M. Kemal'in ısrarlı davetleriyle Ankara'ya gittiğinde, aralarında birkaç görüşme oldu. Namazın önemine dair milletvekillerine dağıttığı beyanname sonrasında gerçekleşen ilk görüşmede Said Nursî'nin sert ikazlarda bulunduğu M. Kemal ondan özür diledi.

"BİRLİKTE ÇALIŞALIM" TEKLİFİNİ REDDETTİ

Bir görüşmede M. Kemal Bediüzzaman'a cazip imkânlar vaadiyle "birlikte çalışma" teklifinde bulundu, ama red cevabı aldı. Said Nursî'nin Van'a gitmek üzere trene binmek ...tiği istasyondaki son görüşmelerinde ise M. Kemal ...ndaki fikrini sordu ve heykel yerine "hayır ...ılması" gerektiği cevabıyla karşılaştı.

Bana yapılan hücumların esaslı sebebi

» **Bediüzzaman**'ın yazısı sayfa 2'de

Hür Adam

02 Ocak 2011

O tartışmanın şahidi anlatıyor

SAİD NURSÎ-M. KEMAL TARTIŞMASININ BİR ŞAHİDİ DE, BİRİNCİ MECLİSTE MARDİN MEB'USU OLAN ABDÜLGANİ ENSARÎ EFENDİYDİ

EZAN BAŞLADI, TARTIŞMAYI KESİP NAMAZA GİTTİ

"Atatürk ile münakaşaları esnasında ben hazır idim. Atatürk'ün hiddetli bağırmasına karşı, Bediüzzaman daha şiddetli bir şekilde bağırarak, ona karşı namazı ve İslâm şeâirini müdafaa etti. Münakaşanın tam ortasında, Hafız Hüseyin Efendi Meclis mescidinde ezan-ı Muhammediyeye başlar başlamaz, Bediüzzaman o şiddetli münakaşayı dakikasında bırakarak, namaz yerine koştu."

HEYKEL YERİNE YOL, KÖPRÜ VE MEKTEP YAPILSIN

"M. Kemal Paşa heykelini yaptırmaya ilk teşebbüs ettiği sıralarda, Üstad Hazretleri ona hitaben uzun bir mektup yazdı ve Paşanın yâverine verdi, M. Kemal Paşaya vermesini söyledi. O mektubu ben de gördüm. Hatırımda kalan cümlelerinden biri şöyle idi: Bu millet için yapılacak heykel; yol, köprü, mektep vesâire gibi hizmetlerdir."

» **Mehmet Salim Mardin'in** yazısı sayfa 8'de

Abdülgani Bey, 1972'de Mardin'e bir dâvâ için gelen Avukat Bekir Berk'le kalabalık ...

FOTOĞRAF: DERVİŞ NURSAÇ

TEPKİ ZA...

Bolivya Devlet Başkanı Evo Morales, ülke ... testolara yol açan akaryakıt zammını ipta... ülkeyi halkın istekleri doğrultusunda yön... verdiğini, bu doğrultuda zammı iptal ettiğ... zamdan sonra açıkladığı maaş artışlarına... nameyi de feshetti. **Haberi** sayfa7'de

ANAYASA YAMALI BOHÇAYA DÖND...

Demokratikleşm... 2011'de ...

YENİ YILA BEDİÜZZAMAN MÜHRÜ

"HÜR ADAM" FİLMİNİN YA...

03 Ocak 2011

KERİ HAKİM FAİK TARIMCIOĞLU:

kümet
ğa almada
kaldı

döneminde sıkıyönetim savcılığı
Tarımcıoğlu Yeni Asya'ya konuş-
et generalleri açığa almak konu-
kaldı. Ben komutanların görev-
sı gerektiğini daha Haziran ayın-
Şûrâ'dan önce belirtmiştim. An-
avunma Bakanı bunları iyi bilme-
nın yerinde olsam 'Beni niye zor
raktın?' diye hesap sorarım."
ğlu, "Laikliğin yanlış yönlendiril-
rbirimizle tam 60 sene çatıştırdı.
nin kitabını okudukları için insan-
m ettiler. Kitabı tetkik ettiler mi?
ini motif taşıyor diye mahkûmiyet
diler" şeklinde konuştu.

in Kemal'in röportajı sayfa 12'de

Bediüzzaman'dan çok etkilendik

HÜR ADAM FİLMİNİN OYUNCULARI: BEDİÜZZAMAN'IN HAYATINDAN VE FİKİRLERİNDEN ÇOK ETKİLENDİK. BU FİLMDE ROL ALMAK BİZİM İÇİN ONURDUR.

Arkadaşımız Elif Nur Kurtoğlu'na film hakkındaki görüşlerini bildiren Mürşit Ağa Bağ (sağda) "Bediüzzaman gibi bir şahsiyeti canlandırmak kolay olmadı" derken, Halil İbrahim Kalaycı (üstte) "Böyle bir filmde rol almak büyük bir onur" dedi.

FİLM VESİLESİYLE BEDİÜZZAMAN'I TANIDIM

Filmde Said Nursî'yi canlandıran başrol oyuncusu Mürşit Ağa Bağ, film vesilesiyle Bediüzzaman'ı tanıdığını ve fikirlerinden çok etkilendiğini söyledi. Bağ, "Film dikkatle izlenirse ve hata aramak için didiklenmezse verdiği mesajlar doğru anlaşılır" diye konuştu.

RİSALE-İ NUR'U OKUYUNCA ÇOK ETKİLENDİM

Filmde nahiye müdürünü canlandıran Halil İbrahim Kalaycı, "Bediüzzaman'ı daha önce tanımıyordum. Filme başlayınca inceleyip tanımaya çalıştım ve hayran kaldım. Özellikle Risale-i Nur'u okuduktan sonra Bediüzzaman'dan çok etkilendim" dedi.

FİLM HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİ BİLDİRDİLER

Karikatürist İbrahim Özdabak:

Prodüktör Abdulkadir Özsoy: Bediüzzaman'ın

İlahiyatçı-Yazar İhsan Atasoy:

ucanlar müze

İsrail'

O GÖRÜŞMEYİ M. KEMAL İSTEDİ

İLK MECLİSTE MARDİN MEB'USU OLAN ENSARİ'NİN OĞLU: **M. KEMAL, KENDİSİNİ SAİD NURSÎ İLE BULUŞTURMASINI BABAMDAN İSTEDİ.**

M. KEMAL'İN TALEBİNİ SAİD NURSÎ'YE BABAM İLETTİ

Birinci Mecliste Mardin meb'usu olan Abdülgani Ensari'nin oğlu Nezih Ensari, Said Nursî ile M. Kemal arasındaki görüşmenin, babasının aracılığı ile gerçekleştiğini söyledi. Ensari, "Atatürk, babamdan kendisini Said Nursî ile buluşturmasını istiyor. Atatürk'ün bu isteğini Said Nursî'ye iletiyor babam. Said Nursî sekiz saat görüşmek şartıyla kabul ediyor" dedi.

O GÖRÜŞMEDE BABAM DA HAZIR BULUNMUŞTU

Nezih Ensari, Mardin Life dergisinde yayınlanan röportajında, babasının da hazır bulunduğu görüşmede Said Nursî'nin M. Kemal'e "Namaz kıl, inançlarına sahip çık. Avrupa'nın yaşam tarzını, giyimini ve ahlâksızlığını getirme. Teknolojisini getir. İlmini getir. Sanatını getir" şeklinde "na- ...larda bulunduğunu aktardı. **Haberi** sayfa 5'te

...İLERİN TEPKİSİ DEVAM EDİYOR

Bombanın patlatıldığı dershane önünde düze... şinin aileleri, öğrenciler, öğretmenler, STK ten...

DİYARBAKIR'DAKİ TER...

Çocuk kar... bir yere va...

6'SI ÖĞRENCİ 7 KİŞİ HA...

Diyarbakırlılar, üç yıl önce bir ... tarafından düzenlenen bombal... ağladı. Patlamada oğlu Eren Şa... ...saldırının ne kadar yanlış ol... ...kimse bir yere ulaş... ...mezler bunda...

04 Ocak 2011

05 Ocak 2011

ARŞİVLER AÇILSIN GERÇEKLER ORTAYA ÇIKSIN

SAİD NURSÎ BİRİNCİ MECLİSTEKİ MEB'USLARA HİTABEN KALEME ALIP DAĞITTIĞI BEYANNAMEYİ, DAHA ÖNCE M. KEMAL'E BİR MEKTUP ŞEKLİNDE VERMİŞ MİYDİ?

GİZLENEN GERÇEKLER SU YÜZÜNE ÇIKSIN

Said Nursî'nin M. Kemal'e yazdığı ve orijinalinin Çankaya Arşivinde bulunduğu iddia edilen mektupla ilgili tartışmalar, resmî ideoloji kaynaklı gerekçelerle gizli tutulan arşiv belgelerinin tamamen kamuoyuna açılması ve şimdiye kadar örtbas edilen gerçeklerin su yüzüne çıkması gereğini tekrar hatırlattı.

...ILAN BİLDİRİ İLE AYNI

... mektubun,

Mesci... ziyare...

06 Ocak 2011

YIL: 41 SAYI: 14.678 6 OCAK 2011 PERŞEMBE/ 75 Kr

TARİHÇİ CEMİL KOÇAK:

Zaman, Said Nursî'yi haklı çıkardı

...922'DE "BÖYLE BİR DEVRİM KALICI OLMAZ" DİYEN ...EDİÜZZAMAN'IN SÖYLEDİKLERİ DOĞRU ÇIKTI.

...URTULUŞ SAVAŞI İSLÂM SAVAŞIYDI

...Prof. Dr. Cemil Koçak, "Kurtuluş savaşı bir 'İslâm ... İslâm unsurunun mücade- ... İslâmın kendisiydi. ...

SİLÂH ARKADAŞLARI DA FARK ETTİ

TRT'deki Kozmik Oda programında konuşan Koçak, "Zaman, Atatürk'e 1922'de mektup yazan Said Nursî'yi haklı çıkardı. Atatürk'ün din konusunda gi... ...kadaşları da sezip fark ederek ...

...Haberi sayfa 5'te

Filmin galasına, Bediüzzaman'ın ilk talebelerinden bir kısmı da katılarak oyunculara plâket verdi.

VİZYONA GİRMEDEN BÜYÜK YANKI UYANDIRAN FİLM YARIN SİNEMALARDA

'Hür Adam'a muhteşem gala

SİYASİLER, SANATÇILAR, TALEBELERİ KATILDI

Bediüzzaman Said Nursî'nin hayatından kesitlerin aktarıldığı "Hür Adam-Bediüzzaman Said Nursî" filminin galası yapıldı. Maslak TİM Show Center'da gerçekleştirilen galaya çok sayıda sanatçı, siyasî ve Bediüzzaman'ın hizmetinde bulunan talebeleri katıldı. Gala gösteriminden önce Said Nursî'nin hayatı hakkında bilgi verildi.

» Yasin Öksüz ve Fatma Yılmaz'ın haberi sayfa 15'te

MEHMET KUTLULAR:

Film güzel hizmetlere vesile olacak, sahip çıkmalıyız

» Haberi sayfa 15'te

07 Ocak 2011

O TARTIŞMAYA BİR BELGE DAHA

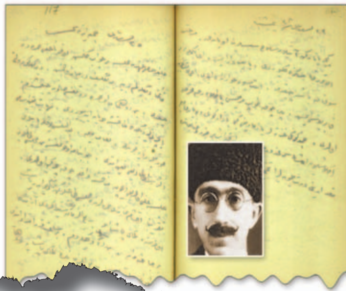
AİD NURSÎ-M. KEMAL TARTIŞMASI, ŞEBİNKARAHİSAR 1. VE 2. DÖNEM İLLETVEKİLİ ALİ SÜRURÎ TÖNÜK'ÜN HATIRALARINDA DA ANLATILIYOR.

AŞKANLIK DİVANI ODASINDA

Hatıra defterinde, 25 Kasım 2922 Cu- rtesi günü akşam namazı sıralarında eclis dağılırken "Divan-ı Riyaset Odasın- Kemal Paşa ile Bediüzzaman Molla Sa- Kürdî arasında bir mübâhase"ye şahit luğunu ve bir saat devam eden konuş- aları kendisinin de dinlediğini anlatan nük, tartışmanın Bediüzzaman'ın yazdı- mektup üzerine başladığını belirtiyor.

AŞA BEDİÜZZAMAN'I BEĞENMEDİ

Said Nursî'nin "İslâmı kurtardınız. Kur'ân'ı uzunuza kaldırdınız. Kur'ân ise, her sahi- inde salât (namaz) ile emrediyor. Mâdem Kur'ân'ı böyle muhafaza ettiniz, onun em- olan salâta da Müslümanlar arasında de- ... teşebbüs etmeniz lâzım- ... nük, "Bir ara Bedi- ...

...Ankara'da Millî Kütüphânede, 06 mil YZA 5487'de kayıtlı.

SAİD NURSİ ATATÜRK İLE GÖRÜŞTÜ MÜ?
DELİLLER Mİ KARARTILDI, HİÇ Mİ GÖRÜŞMEDİLER?
BIÇAK SIRTI 20:00 www.ulketv.com.tr

Ülke TV'deki Bıçak Sırtı programına Erol Mütercimler ile Kâzım Güleçyüz de katıldı.

ÇANKAYA ARŞİVİNDE O MEKTUP VAR MI?

Köşk, açıklama yapsın

EROL MÜTERCİMLER'DEN CUMHURBAŞKANLIĞINA ÇAĞRI

'Hür Adam' filmi sonrası gündeme gelen Said Nursi-M. Ke- mal görüşmesiyle ilgili tartışmalar 'lerde devam ediyor. Ülk- TV'deki Bıçak Sırtı programında konuşan Erol Mütercimle- Habertürk'te Said Nursi'nin Mustafa Kemal'e yazdığı iddi- asıyla yayınlanan mektupla ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı- nın bir açıklama yapması gerektiğini söyledi.

GÜLEÇYÜZ: GÖRÜŞMENİN ŞAHİTLERİ DE VAR

Programa katılan gazetemiz Genel Yayın Müdürü Kâ- zım Güleçyüz de Said Nursî ile M. Kemal görüşmesinin Birinci Mecliste gerçekleştiğini belgeleriyle anlatırken görüşmeye ilişkin bilgilerin risalelerde ayrıntılı şekilde ye- aldığını ve ayrıca Abdülgani Ensari gibi ilk meb'usların şahitliğiyle de sabit olduğunu kaydetti.

» Haberi sayfa 3'te

İSLÂM DÜNYASINA OLUMLU BİR MESAJ VERSİN

Ezher'den Pa...'ya çağrı

08 Ocak 2011

Gündem Said Nursî

HÜR ADAM FİLMİ SAİD NURSÎ'Yİ GÜNDEMİN BAŞ KÖŞESİNE TAŞIDI. BELGELER, RESMÎ TARİHİN GİZLEDİĞİ BİRÇOK GERÇEĞİN PERDESİNİ ARALIYOR.

YENİ BELGELER, RESMİ TARİHİ YALANLIYOR

Dün vizyona giren, Bediüzzaman'ın hayatından kesitlerin anlatıldığı Hür Adam filmi vesilesi ile Said Nursî ve Nurculuk medyanın gündemine taşındı. Özellikle filmde kısaca yer verilen Said Nursi-Mustafa Kemal karşılaşması etrafında yapılan tartışmalar, yıllardır resmî tarihçe yalanlanan ya da yok sayılan belgeleri ortaya çıkardı.

YAKIN TARİH SORGULAMASI HAYRA VESİLE OLACAK

Gazeteler Said Nursî ile yeni belge ve bilgileri ortaya çıkarmak için yarışırken, TV'lerde yapılan açık oturumlarda da konuşmacılar kendi bakış açılarından Nurculuk gerçeğini yorumlamaya çalışıyor. Film vesilesi ile gündeme gelen tartışmaların, neticeleri itibarıyla güzel olacağı, saklı tutulan yakın tarihimizin aydınlanacağı belirtiliyor.

SAİD NURSÎ-M. KEMAL GÖRÜŞMESİNİN ŞAHİTLERİ ANLATIYOR

Israrla yalanlanan Said Nursî'nin M. Kemal tarafından Ankara'ya çağrılması ve "Hoşgeldin" merasimi yapılması, ortaya çıkanlan yeni belge ve şahitlerle birlikte doğrulanmış oldu. 1. ve 2. Dönem Şebinkarahisar Milletvekili Ali Sürurî Beyin de Meclisteki Said Nursî-M. Kemal görüşmesine şahitlik ettiği, aralarındaki konuşmayı yakında kitaplaşacak hatıralarında kayda geçirdiği ortaya çıktı.

Demirel: Said Nur... büyük bir âlimdir

KUR'ÂN YORUMCUSUDUR

Dün gösterime giren "Hür Adam-Bediüzzaman Said Nursî" filmi münasebetiyle, Sabah'tan Yavuz Donat'ın Said Nursî hakkında sorularına cevap veren 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, "Çok nüfuz sahibi, konuştuğunu etkisi altında bırakan bir büyük âlim, Kur'ân yorumcusudur" dedi.

BARIŞ İNSANIDIR, TÜRKİYE'NİN BİRLİĞİNİ İSTEMİŞ...

Demirel, Donat'ın "Said Nursi'nin siyasetle ilgisi.." sor- da "Hoca barışçı bir insandır. Türkiye birliğinin korun- ister. Kavgacı değildir, ama inandığını inatla ve çok iyi- nur. Din, ahlâk, kardeşlik üzerine çok güzel şeyler söyle- şeklinde cevap verdi. **Yazısı** sayfa 6'da

ESKİ KUVVET KOMUTANLARI YARGILANIYOR

Balyoz dâvâsına deva...

DARBE PLANLARI YAPMAKLA SUÇLANIYORLAR

Eski hava kuvvetleri komutanı emekli orgeneral Halil İbrah- tına, eski deniz kuvvetleri komutanı emekli oramiral Özden Ö- eski 1. Ordu komutanı emekli orgeneral Çetin Doğan'ın da a- da bulunduğu 196 sanığın yargılandığı, dâvânın dün başlaya- ruşmasında iddianamenin okunmasına devam edildi. **Sayfa** 5'...

EĞİTİM-BİR-SEN VE BEM-BİR-SEN RTÜ...

Tarihî car...

10 Ocak 2011

KIYOR
ya
n
sî

E
nan'ı adım
an ortaya
n başlaya-
erşey kayıt
hur Kâtib-i
, 14/5/935
öyle denil-
rdî'nin gizli
lup Ispar-
şi mahke-
yoluyla Es-

ETERİNE

ASIL BAŞARI SAİD NURSÎ'NİN

CEMİL ERTEM: KENDİSİNE ZULMEDEN BİR REJİMİ KORKUTAN BEDİÜZZAMAN'IN SÖYLEDİKLERİNİN IŞIĞI YENİ ORTAYA ÇIKIYOR. NİHAÎ BAŞARI SAİD NURSÎ'NİN...

HAKSIZ TARAFA DAYANAN REJİM

"Eğer bir rejim haksız tarafa dayanıyor, sizin söylediklerinizden korkuyorsa siz başarılı olmuşsunuz demektir. Said Nursî haksızlık yapan bir rejimi korkutmuş ve başarılı olmuştur. Onun söylediklerinin ışığı yeni yeni ortaya çıkmaktadır. Nihaî anlamda başarılı olan Said Nursî'dir."

BİR ARAYA GETİRME ÇABASI BOŞUNA

"M. Kemal'le Said Nursî arasında ilişki kurulmaya çalışılıyor. İkisi de ayrı düşünen, ayrı dünyalar tahayyül eden adamlardır. Atatürk'le Said Nursî'yi bir araya getirme çabası beyhude bir çabadır. Her ikisinin hatırasına hakarettir. Geçmişte yaşadıklarına, savundukları hakarettir."

» H. Hüseyin Kemal'in röportajı sayfa 13'te

FİLM ELEŞTİRMENİ ATİLLA DORSAY:

M.Kemal Bediüzzaman'ı ya...

11 Ocak 2011

Bediüzzaman her konuya insanî yaklaştı

HÜR ADAM FİLMİYLE GÜNDEMİN İLK SIRASINA YERLEŞEN SAİD NURSÎ, ERMENİ CEMAATİNİN AGOS GAZETESİNDE DE GENİŞ YER BULDU.

YOLCU BELGESELİNİN YAPIMCILARI

Bediüzzaman belgeseli "Yolcu"yu hazırlayan Cemalettin Canlı ve Yusuf Kenan Baysülen, Ermeni cemaatinin çıkardığı Agos gazetesinde Said Nursî'yi anlattılar. Canlı, Bediüzzaman'ın Ermeni meselesindeki görüşlerini aktarırken, "O her konuya insanî yönüyle yaklaşan bir din adamı" ifadesini kullandı.

Yusuf Kenan Beysülen

SAİD NURSÎ'NİN ALEVİLERE BAKIŞI

Canlı, Said Nursî'nin Alevilerle ilgili tavrını da "Onlar da İslâm dairesi içindedir diyor. Onun İslâm algısı dar bir kalıp içinde değil" dedi. Beysülen ise "Said Nursî Türkiye'nin dinî sosyal, siyasal geçmişi ve geleceğinde etkisi olan ve halen de etkisi olmaya devam eden bir isim" diye konuştu. Yazısı sayfa 8'de

CUMHURBAŞKANI...

Yargı re... köklü ih...

TUTUKLUK SÜRELERİNİN UZA...

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, ... hükümlülerden çok olduğunu, b... belirterek, "Ayrıca tutukluluk süre... sızlıklara sebep olabiliyor. Bütün... Türkiye'de yargı reformu köklü bir... söylüyorum, buna herkes de katılıy...

TBMM BAŞKANI M. ALİ ŞAHİN:

Tahliyelerden ben de rahatsız oluyorum

» Haberi sayfa 4'te

...hra'nın belgesi | Said Nursî ...

» Kâzım Güleçyüz...

GERÇEKTEN HABER VERİR

41. yıl

YENİ ASYA

ASYA'NIN BAHTININ MİFTAHI, MEŞVERET VE ŞÛRÂDIR

YIL: 41 SAYI: 14.684 | 12 OCAK 2011 ÇARŞAMBA / 75 Kr | www.yeniasya.com.tr

O beyanname hâlâ geçerli

AHMET TAŞGETİREN, BEDİÜZZAMAN'IN 1922'DE KALEME ALDIĞI ON MADDELİK BEYANNAMEYİ BÖYLE YORUMLADI.

YENİ YOL ARAYIŞINDA BÜYÜK BİR ÖZGÜVEN

Bediüzzaman Said Nursi'nin 88 yıl önce M. Kemal'le Birinci Meclisteki meb'uslara ve kumandanlara verdiği beyannamedeki maddeleri tek tek değerlendiren Ahmet Taşgetiren, "Bunlar, büyük ölçüde Müslümanlık coşkusunun iştirakiyle yürüyen Millî Mücadele sonrasında, Türkiye'nin yeni yol arayışında, büyük bir özgüven içinde ifade edilebilen düşünceler" yorumunu yaptı.

88 YIL SONRA BİLE İHMAL EDİLEMEZ ÖNEMDE

"Türkiye hâlâ bu eksende tartışmalar yaşıyor ve Bediüzzaman Hazretlerinin ortaya koyduğu muhakeme çerçevesini müzakere ediyor. Din-devlet-toplum ilişkilerindeki tartışma da, Kürt sorunu çerçevesindeki tartışma da bu eksende. Ben, 88 yıl sonra bile bu değerlendirmelerin ihmal edilemez bir ehemmiyet taşıdığı inancındayım."

» Yazısı Medya-Politik sayfasında

CUMHURBAŞKANI GÜL, YEMEN CUMHURBAŞKANI İLE GÖRÜŞTÜ

Filistin dâvâsı hepimizin

BU DÂVÂYA SAHİP ÇIKACAĞIZ

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Yemen Cumhurbaşkanı Ali Abdullah Saleh ile yaptıkları görüşmelerde bölgesel meseleleri ele aldıklarını belirterek, "Filistin dâvâsının sadece Filistinlilerin değil, hepimizin dâvâsı olduğunu ve bağımsız Filistin devleti kendi topraklarında kurulup yaşayana kadar güçlü bir şekilde bu dâvâya sahip çıkacağımızı toplantılarımızda teati ettik" dedi.

» Haberi sayfa 4'te

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Yemen'in başşehri Sana'da Türk şehitliğinin açılışını yaptı. Açılışta iki öğrencinin söylediği Yemen türküsü Gül'ü duygulandırdı. FOTOĞRAF: AA

Tüketebildiler mi Nurcuları?

Milliyet yazarı Hasan Cemal: "Cumhuriyet devleti yıllar boyu hem Said Nursi'ye, hem de kurucusu olduğu cemaatinin takipçilerine hapis yolunu hep açık tutmuş, onlara çok hoyrat davranmıştı. Peki ne oldu? Tüketebildiler mi Nurcuları? Nurculuk cemaatinin milyonlara varan takipçisi var." Yazısı Medya-Politik sayfasında

ESKİ BAŞPİSKOPOS: ALMANYA'DA ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK BAŞARILI

Önyargıları yıkmalıyız

MERKEL'İN AKSİNE KONUŞTU

Almanya Protestan Kiliseler Birliği eski Başpiskoposu Margot Kässmann, Başbakan Angela Merkel'in söylediğinin aksine ülkede çok kültürlülüğün (multikulti) başarılı olduğunu söyledi.

DERNEKLER DİYALOG İÇİNDE OLMALI

Kässmann, "Önyargıların yıkılması gerek. Müslüman ve Hıristiyan dernekleri diyalog içinde olmalı; anaokulu, işyeri, okul ve günlük hayatta insanlar birbirine yakınlaşmalı" şeklinde konuştu. 7'de

FOTOĞRAF: AA

Helikopter elektrik teline mi takıldı?– *Ankara'nın Tuluntaş Köyü civarında önceki akşam düşen ve 5 üsteğmenin şehit olmasıyla sonuçlanan helikopter kazasına, gece görüş sistemi olmasına rağmen elektrik tellerine çarpmanın yol açtığı iddia edildi. Kazadan sonra Genelkurmay Başkanlığının yaptığı açıklamada, gece görüş sistemiyle uçuş yapılsa bile alçak irtifada helikopter pilotlarının yüksek gerilim tellerini fark edemedikleri, bu nedenle yüksek gerilim tellerinin risk oluşturduğu kaydedildi.* Haberi sayfa 5'te

ADALET BAKANI ERGİN:

Hepimiz halka özür borçluyuz

Adalet Bakanı Sadullah Ergin, "Bir özür borcu varsa, adalet bekleyen, yıllardır dosyalarında karar bulamayan vatandaşlarımızdan topyekûn bir özür borcumuz var. Yüksek yargının siyaset ku-

5 MİLYAR 993 MİLYON DOLAR

Kasım'da cârî açık 2'ye katlandı

Türkiye'nin cârî işlemler hesabı 2010'un Ocak-Kasım döneminde yüzde 277,1 artışla 41 milyar 630 milyon dolara ulaştı. Cârî açık ise Kasım ayında yüzde 225 artış gösterdi ve 5 milyar 933 milyon dolar olarak hesaplandı. 11'de

Kara Pilot Üsteğmen Şükrü Pürlü (Sivas)

Kara Pilot Üsteğmen Taner Erdoğan (Tokat)

DÜŞEN HELİKOPTERDEKİ BEŞ ŞEHİT DUALARLA

Şehitlere gözyaşı

CENAZENELER BABA EVİNE GÖNDERİLDİ, TÜRK BAYRAK

Ankara'da elektrik teline takılarak düştüğü iddia
cılık Okuluna ait askerî eğitim helikopterinde
Şükrü Pürlü'nün baba evinde olayın
teğmen Fikri Dilsiz'in Mersin'de
Geçen Ağustos ayında evlen
ne de hüzün ve